

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 21. decembra 2023 *

Obsah

I.	Právny rámec	4
A.	Stanovy UEFA	4
B.	Predpisy UEFA a URBSFA o „miestnych hráčoch“	4
1.	Predpisy UEFA	4
2.	Predpisy URBSFA	5
II.	Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky	7
III.	O prípustnosti	9
A.	O procesných podmienkach prijatia návrhu na začatie prejudiciálneho konania	10
B.	O obsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania	10
C.	O existencii sporu a relevantnosti prejudiciálnych otázok	11
D.	O cezhraničnom rozmere sporu vo veci samej	12
IV.	O prejudiciálnych otázkach	13
A.	Úvodné pripomienky	13
1.	O predmete sporu vo veci samej	13
2.	O uplatniteľnosti práva EÚ na šport a činnosť športových združení	14
3.	O článku 165 ZFEÚ	15
B.	O prejudiciálnych otázkach v rozsahu, v akom sa týkajú článku 101 ZFEÚ	17
1.	O výklade článku 101 ods. 1 ZFEÚ	18

* Jazyk konania: francúzština.

a) O existencii „rozhodnutia združenia podnikov“	18
b) O vplyve na obchod medzi členskými štátmi	18
c) O pojme správanie, ktorého „cieľom“ alebo „následkom“ je narušenie hospodárskej súťaže, a o kvalifikácii existencie takeého správania	18
1) O kvalifikácii existencie správania, ktorého „cieľom“ je vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže	19
2) O kvalifikácii existencie správania, ktorého „následkom“ je vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže	21
3) O kvalifikácii pravidiel, podľa ktorých kluby musia mať vo svojich tímoch minimálnu kvótu takzvaných „miestnych“ hráčov, ako rozhodnutia združenia podnikov, ktorého „cieľom“ alebo „následkom“ je obmedzenie hospodárskej súťaže	21
d) O možnosti považovať určité konkrétne správanie za konanie, ktoré nepatrí do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ	23
2. O výklade článku 101 ods. 3 ZFEÚ	25
C. O prejudiciálnych otázkach v rozsahu, v akom sa týkajú článku 45 ZFEÚ	28
1. O existencii nepriamej diskriminácie alebo prekážky voľného pohybu pracovníkov	28
2. O existencii prípadného odôvodnenia	29
V. O trovách	31

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Vnútrotný trh – Predpisy zavedené medzinárodným a národným športovým zväzom – Profesionálny futbal – Súkromnoprávne subjekty s regulačnými, kontrolnými a sankčnými právomocami – Pravidlá, podľa ktorých musia profesionálne futbalové kluby využívať minimálny počet takzvaných ‚miestnych‘ hráčov – Článok 101 ods. 1 ZFEÚ – Rozhodnutie združenia podnikov narúšajúce hospodársku súťaž – Pojmy protisúťažný ‚cieľ‘ a ‚následok‘ – Výnimka stanovená v článku 101 ods. 3 ZFEÚ – Podmienky – Článok 45 ZFEÚ – Nepriama diskriminácia na základe štátnej príslušnosti – Prekážka voľného pohybu pracovníkov – Odôvodnenie – Podmienky – Dôkazné bremeno“

Vo veci C-680/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofónny súd prvej inštancie Brusel, Belgicko) z 15. októbra 2021 a doručený Súdnemu dvoru 11. novembra 2021, ktorý súvisí s konaním:

UL,

SA Royal Antwerp Football Club

proti

Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA),

za účasti:

Únia európskych futbalových zväzov (UEFA),

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos a O. Spineanu-Matei, sudcovia M. Safjan, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, J. Passer (spravodajca) a M. Gavalec,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomníčka: M. Krausenböck, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. novembra 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- UL, v zastúpení: J.-L. Dupont, S. Engelen, M. Hissel a F. Stockart, advokáti,
- SA Royal Antwerp Football Club, v zastúpení: J.-L. Dupont, M. Hissel a F. Stockart, advokáti,
- Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA), v zastúpení: N. Cariat, E. Matthys a A. Stévenart, advokáti,
- Únia európskych futbalových zväzov (UEFA), v zastúpení: B. Keane, D. Slater a D. Waelbroeck, advokáti,
- belgická vláda, v zastúpení: P. Cottin, J.-C. Halleux, C. Pochet a L. Van den Broeck, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: K. Boskovits, splnomocnený zástupca,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, A. Kramarczyk–Szaładzińska a M. Wiącek, splnomocnení zástupcovia,
- portugalská vláda, v zastúpení: P. Barros da Costa, R. Capaz Coelho a C. Chambel Alves, splnomocnení zástupcovia,
- rumunská vláda, v zastúpení: L.-E. Bațagoi, E. Gane, L. Lițu a A. Rotăreanu, splnomocnené zástupkyne,
- švédská vláda, v zastúpení: H. Eklinder, J. Lundberg, C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev a O. Simonsson, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: S. Baches Opi, B.-R. Killmann, D. Martin a G. Meessen, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. marca 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 45 a 101 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi UL a SA Royal Antwerp Football Club (ďalej len „Royal Antwerp“) na jednej strane a Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA) na druhej strane vo veci žaloby o neplatnosť rozhodcovského rozsudku, ktorou bola žaloba o neplatnosť a náhradu škody podaná zo strany UL a Royal Antwerp proti Únii európskych futbalových zväzov (UEFA) a URBSFA zamietnutá ako čiastočne neprípustná a čiastočne nedôvodná.

I. Právny rámec

A. Stanovy UEFA

- 3 UEFA je súkromnoprávne združenie so sídlom vo Švajčiarsku. Podľa článku 2 jej stanov v znení prijatom v roku 2021 (ďalej len „stanovy UEFA“) je jej cieľom najmä „zaoberať sa všetkými záležitosťami týkajúcimi sa európskeho futbalu“, „monitorovať a kontrolovať vývoj futbalu v Európe vo všetkých jeho formách“, ako aj „pripravovať a organizovať medzinárodné futbalové súťaže a turnaje vo všetkých formách na európskej úrovni“.
- 4 Podľa článku 5 stanov UEFA sa členom UEFA môže stať každý zväz usadený v európskej krajine uznanej väčšinou členov Organizácie Spojených národov (OSN) ako nezávislý štát, ktorý je poverený organizáciou futbalu v tejto krajine. Podľa článku 7a stanov takéto postavenie znamená povinnosť dotknutých zväzov dodržiavať stanovy, nariadenia a rozhodnutia UEFA a dohliadať na to, aby ich v príslušnej krajine dodržiavali profesionálne ligy, ktoré sú im podriadené, ako aj kluby a hráči. V praxi je v súčasnosti členmi UEFA viac ako 50 národných futbalových zväzov.
- 5 Podľa článkov 11 a 12 týchto stanov orgány UEFA zahŕňajú najmä „najvyšší orgán“ nazývaný „kongres“ a „výkonný výbor“.

B. Predpisy UEFA a URBSFA o „miestnych hráčoch“

1. Predpisy UEFA

- 6 Výkonný výbor UEFA prijal 2. februára 2005 pravidlá, podľa ktorých musia profesionálne futbalové kluby, ktoré sa zúčastňujú na medzinárodných futbalových súťažiach medzi klubmi organizovaných zo strany UEFA, zapísať na zápasovú súpisku maximálny počet 25 hráčov, pričom súpiska musí obsahovať tiež určitý minimálny počet hráčov označovaných ako „miestni

hráči“, ktorí sú definovaní ako hráči, ktorí bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť vo veku od 15 do 21 rokov boli vychovávaní vo svojom klube alebo v inom klube toho istého národného zväzu najmenej tri roky (ďalej len „pravidlá o „miestnych hráčoch““).

- 7 Dňa 21. apríla 2005 boli pravidlá o „miestnych hráčoch“ schválené kongresom UEFA na stretnutí všetkých národných futbalových zväzov, ktoré sú jej členmi, ktoré sa konalo v Tallinne (Estónsko) (ďalej len „kongres v Tallinne“).
- 8 Od sezóny 2007/2008 tieto pravidlá stanovujú, že profesionálne futbalové kluby prihlásené do medzinárodnej futbalovej súťaže medzi klubmi, ktorú organizuje UEFA, musia na zápasovú súpisť do zoznamu obsahujúceho maximálne 25 hráčov zapísať minimálne 8 „miestnych hráčov“. Z týchto ôsmich hráčov musia byť aspoň štyria vychovaní klubom, ktorý ich zapísal na súpisť.

2. *Predpisy URBSFA*

- 9 URBSFA je združenie so sídlom v Belgicku. Jej cieľom je zabezpečiť organizáciu a propagáciu futbalu v tomto členskom štáte. Z tohto dôvodu je členom UEFA, ako aj Fédération internationale de football association (FIFA).
- 10 V priebehu roka 2011 URBSFA zaviedla do svojich federálnych predpisov pravidlá o „miestnych hráčoch“.
- 11 V znení uplatniteľnom počas rozhodcovského konania, ktoré predchádzalo sporu vo veci samej, tieto pravidlá zneli takto:

„Článok P335.11 – Divízie profesionálneho futbalu 1A a 1B: zasielanie zoznamu ‚Squad size limit‘

1. Zoznamy, ktoré sa zasielajú

11. Všetky profesionálne futbalové kluby divízií 1A a 1B sú povinné... zasielať a priebežne aktualizovať nasledujúci zoznamy:

- zoznam najviac 25 hráčov..., z ktorých aspoň 8 musia byť vychovaní belgickými klubmi v zmysle článku P1422.12, pričom sa rozumie, že aspoň 3 hráči musia spĺňať dodatočnú podmienku stanovenú v článku P1422.13. V prípade, že tieto minimálne počty nie sú splnené, nemôžu byť títo hráči nahradení hráčmi, ktorí sa takými vlastnosťami nevyznačujú.

...

Článok P1422 – Povinný zápis na zápasovú súpisť

1. V prípade A-tímov profesionálnych futbalových klubov

11. V rámci svojej účasti na oficiálnych súťažiach A-tímov... sú profesionálne futbalové kluby povinné uviesť na zápasovej súpisť aspoň 6 hráčov, ktorých vychoval belgický klub a z ktorých najmenej 2 spĺňajú doplnkovú podmienku uvedenú v bode 13 nižšie. V prípade, že klub nemôže zapísať minimálny počet hráčov požadovaný v predchádzajúcom odseku, nemôže ich nahradiť zápisom hráčov, ktorí sa týmito vlastnosťami nevyznačujú.

12. Za hráčov, ktorých vychovával belgický klub do ich 23. narodenín, sa považujú hráči, ktorí sa kvalifikovali do klubu v Belgicku na aspoň tri celé súťažné ročníky.

13. Za hráčov spĺňajúcich doplnkovú podmienku sa považujú hráči, ktorí boli kvalifikovaní do belgického klubu pred svojimi 21. narodeninami na aspoň tri celé súťažné ročníky.

...

15. Profesionálne futbalové kluby divízie 1A a 1B môžu na zápasovú súpisiku zapísať iba hráčov uvedených v zozname ‚Squad size limit‘ daného klubu (článok P335).

16. V prípade porušenia vyššie uvedených pravidiel príslušný federálny orgán uloží sankcie za zapísanie nekvalifikovaných hráčov..., s výnimkou pokút.“

12 Následne boli tieto pravidlá zmenené a doplnené. V znení, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, znejú takto:

„Článok B4.1[12]

Účasť na oficiálnych zápasoch A-tímov futbalových klubov, ktoré sa zúčastňujú oficiálnych súťaží, je upravená v osobitných podmienkach pre profesionálny futbal a amatérsky futbal.

Článok P

Všetky profesionálne futbalové kluby divízií 1A a 1B sú povinné... zasielať a priebežne aktualizovať tieto zoznamy:

1. Zoznam maximálne 25 hráčov..., z ktorých aspoň 8 vychoval belgický klub (hráči kvalifikovaní do klubu v Belgicku pred svojimi 23. narodeninami aspoň na tri celé súťažné ročníky), pričom aspoň 3 hráči musia spĺňať dodatočnú podmienku, že túto požiadavku splnili pred svojimi 21. narodeninami. V prípade, že tieto minimálne počty hráčov nie sú splnené, títo hráči nemôžu byť nahradení hráčmi, ktorí sa takými vlastnosťami nevyznačujú.

...

Na to, aby mohol byť hráč zapísaný na zozname ‚Squad size limit‘:

- musí byť členom federácie a musí hostovať alebo byť dočasne kvalifikovaný do klubu, ktorý žiada o jeho zápis, a
- ak ide o plateného športovca, ktorý nie je štátnym príslušníkom krajiny [Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)], vyžaduje sa na udelenie jednotnej profesionálnej licencie..., na ktorú má tento športovec právo, aby predložil kópiu jednotnej licencie, ktorá je ešte stále platná, alebo úradné osvedčenie vydané miestnym správnym orgánom v mieste jeho bydliska v Belgicku, ktoré potvrdzuje, že platený športovec sa dostavil pred tento orgán....
- dotknutý hráč musí spĺňať kvalifikačné predpoklady. Zmeny v tomto zozname je oprávnený schvaľovať výhradne federálny správny orgán.

...

Článok B6.109

Pre zápis hráčov na zápasovú súpisku platia tieto podmienky.

Článok P

Na A-tímy profesionálnych futbalových klubov sa vzťahujú tieto ustanovenia:

V rámci svojej účasti na oficiálnych súťažiach hlavných tímov sú profesionálne futbalové kluby povinné uviesť na zápasovej súpiske aspoň 6 hráčov, ktorých vychoval belgický klub a z ktorých aspoň dvaja spĺňajú nižšie uvedenú dodatočnú podmienku.

Ak klub nemôže zapísať minimálny počet hráčov požadovaný v predchádzajúcom odseku, nemôže ich nahradiť zápisom hráčov, ktorí sa takými vlastnosťami nevyznačujú.

- Za hráčov, ktorých vychovával belgický klub do ich 23. narodenín, sa považujú hráči, ktorí sa kvalifikovali do klubu v Belgicku na aspoň tri celé súťažné ročníky.
- Za hráčov spĺňajúcich doplnkovú podmienku sa považujú hráči, ktorí boli kvalifikovaní do belgického klubu pred svojimi 21. narodeninami na aspoň tri celé súťažné ročníky.

...

Profesionálne futbalové kluby divízie 1A a 1B môžu na zápasovú súpisku zapísať iba hráčov uvedených v zozname ‚Squad size limit‘ daného klubu.

V prípade porušenia vyššie uvedených pravidiel príslušný federálny orgán uloží sankcie za zapísanie nekvalifikovaných hráčov, s výnimkou pokút.“

II. Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 UL je profesionálny futbalista, ktorý má štátnu príslušnosť tretej krajiny, ako aj belgickú štátnu príslušnosť. V Belgicku profesionálne pôsobí už mnoho rokov. Postupne hral za Royal Antwerp, profesionálny futbalový klub so sídlom v Belgicku, a potom za ďalší profesionálny futbalový klub.
- 14 Dňa 13. februára 2020 UL podal na Cour belge d'arbitrage pour le sport (Belgický rozhodcovský súd pre šport; ďalej len „CBAS“) žalobu, ktorou sa domáhal, aby tento súd okrem iného vyhlásil pravidlá o „miestnych hráčoch“ prijaté zo strany UEFA a URBSFA za absolútne neplatné z dôvodu, že porušujú články 45 a 101 ZFEÚ, a priznal mu náhradu škody spôsobenej týmito pravidlami. Royal Antwerp následne dobrovoľne vstúpil do konania ako vedľajší účastník a tiež sa domáhal náhrady škody spôsobenej týmito pravidlami.
- 15 Rozhodcovským rozsudkom z 10. júla 2020 CBAS rozhodol, že uvedené nároky sú neprípustné v rozsahu, v akom sa týkajú pravidiel o „miestnych hráčoch“ zavedených zo strany UEFA, a prípustné, ale nedôvodné v rozsahu, v akom sa týkajú pravidiel, ktoré prijala URBSFA.

- 16 Pokiaľ ide o pravidlá prijaté zo strany UEFA, ktorá nebola účastníkom rozhodcovského konania, CBAS sa najmä domnieval, že vzhľadom na ich osobitnú a odlišnú povahu v porovnaní s pravidlami prijatými jednotlivými národnými futbalovými zväzmi, ktoré sú členmi UEFA a medzi ktoré patrí URBSFA, ich nemožno považovať za vyplývajúce z dohody medzi týmito rôznymi subjektmi v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.
- 17 Pokiaľ ide o pravidlá, ktoré prijala URBSFA, CBAS v podstate na jednej strane konštatoval, že tieto pravidlá nenarušujú voľný pohyb pracovníkov zaručený článkom 45 ZFEÚ z dôvodu, že sa uplatňujú bez rozdielu, nespôsobujú priamu ani nepriamu diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti a sú v každom prípade odôvodnené legitímnymi cieľmi, nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov a primerané tomuto účelu. Na druhej strane rozhodol, že cieľom ani následkom týchto pravidiel nie je obmedzenie hospodárskej súťaže a že sú navyše nevyhnutné a primerané na dosiahnutie legitímnych cieľov, takže neporušujú ani článok 101 ods. 1 ZFEÚ.
- 18 V dôsledku toho CBAS zamietol nároky UL a Royal Antwerp.
- 19 Návrhom doručeným 1. septembra 2020 UL a Royal Antwerp podali na Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofónny súd prvej inštancie Brusel, Belgicko) žalobu o neplatnosť tohto rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že je v rozpore s verejným poriadkom v zmysle článku 1717 belgického code judiciaire (súdny poriadok).
- 20 Na podporu svojich návrhov v podstate na jednej strane uvádzajú, že pravidlá o „miestnych hráčoch“, ktoré prijali UEFA a URBSFA, vykonávajú celkový plán, ktorého cieľom a následkom je obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Na druhej strane tieto pravidlá narúšajú voľný pohyb pracovníkov zaručený článkom 45 ZFEÚ, keďže obmedzujú jednak možnosť profesionálneho futbalového klubu, akým je Royal Antwerp, prijať hráčov, ktorí nespĺňajú požiadavku miestneho alebo národného pôvodu stanovenú týmito pravidlami a nasadzovať ich na zápasy, a jednak možnosť hráča, akým je UL, zamestnať sa a byť nasadený na zápas klubom, v súvislosti s ktorým sa nemôže na taký pôvod odvolávať.
- 21 Dňa 9. novembra 2021 UEFA požiadala o dobrovoľný vstup do konania na podporu návrhov URBSFA.
- 22 Rozsudkom vyhláseným 26. novembra 2021, teda po doručení tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru, bol dobrovoľný vstup UEFA do konania vyhlásený za prípustný. Dňa 13. decembra 2021 vnútroštátny súd informoval Súdny dvor, že tento nový účastník konania vo veci samej bol pripustený do konania, v súlade s článkom 97 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdného dvora.
- 23 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofónny súd prvej inštancie Brusel) po prvé uvádza, že rozhodcovské rozhodnutie, o ktoré ide vo veci samej, je založené v rozsahu, v akom konštatuje čiastočnú neprípustnosť návrhov UL a Royal Antwerp a v zostávajúcej časti ich zamieta ako nedôvodné, na výklade a uplatňovaní dvoch ustanovení práva Únie, a to článkov 45 a 101 ZFEÚ, ktorých porušenie možno kvalifikovať ako „porušenie verejného poriadku“ v zmysle článku 1717 belgického súdneho poriadku vzhľadom na ich povahu a relevantnú judikatúru Súdného dvora (rozsudky z 1. júna 1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, a z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675).

- 24 Po druhé sa vnútroštátny súd domnieva, že na vydanie rozsudku potrebuje získať od Súdneho dvora spresnenie výkladu článkov 45 ZFEÚ a 101 ZFEÚ. Tento súd sa v podstate po prvé pýta, či pravidlá o „miestnych hráčoch“, ktoré prijali UEFA a URBSFA, možno pokladať za „dohodu medzi podnikmi“, „rozhodnutie združenia podnikov“ alebo „zosúladený postup“ v zmysle článku 101 ZFEÚ. Po druhé sa pýta, či sú tieto pravidlá zlučiteľné so zákazom kartelov stanoveným v tomto článku, ako aj s voľným pohybom pracovníkov zaručeným v článku 45 ZFEÚ, a či sú prípadne odôvodnené, vhodné, nevyhnutné a primerané. V tejto súvislosti uvedený súd odkazuje najmä na tlačovú správu Európskej komisie, ako aj na štúdiu vypracovanú v mene tejto inštitúcie, ktorej „hlavným záverom“ je, že predmetné pravidlá môžu mať nepriame diskriminačné účinky na základe štátnej príslušnosti a obmedzujúce účinky na voľný pohyb pracovníkov, v súvislosti s ktorými nie je preukázané, že sú primerané obmedzeným výhodám, ktoré z nich vyplývajú z hľadiska konkurenčnej rovnováhy medzi futbalovými klubmi a výchovy hráčov, a to vzhľadom na menej obmedzujúce alternatívne opatrenia, ktoré sa javia byť mysliteľné.
- 25 Za týchto podmienok sa Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofónny súd prvej inštalácie Brusel) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni plánu týkajúcemu sa ‚miestnych hráčov‘, ktorý bol prijatý výkonným výborom UEFA 2. februára 2005, schválený 52 členskými zväzmi UEFA na kongrese v Tallinne 21. apríla 2005 a vykonaný predpismi prijatými tak UEFA, ako aj jej členskými zväzmi?
2. Majú sa články 45 a 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bránia uplatneniu pravidiel zápisu a nominácie miestnych hráčov na zápasovú súpisu, ktoré boli oficiálne stanovené článkami P335.11 a P.1422 federálneho predpisu URBSFA a prevzaté v hlave 4 článku B4.1[12] a hlave 6 článku B6.109 nového predpisu URBSFA?“

III. O prípustnosti

- 26 URBSFA, UEFA, rumunská vláda a Komisia spochybnili prípustnosť oboch otázok položených vnútroštátnym súdom.
- 27 Tvrdenia, ktoré v tejto súvislosti uvádzajú, sú v podstate štvoraké. Po prvé zahŕňajú tvrdenia procesnej povahy založené na tom, že návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný, skôr než bolo UEFA umožnené vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, a teda skôr než bola vypočítaná v konaní vo veci samej. Po druhé uvádzajú formálne tvrdenia, podľa ktorých obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 94 písm. a) rokovacieho poriadku, keďže dostatočne podrobne nevymedzuje právny a skutkový rámec, v ktorom vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, čo je situácia, ktorá bráni dotknutým osobám zaujať užitočné stanovisko k otázkam, o ktorých sa má rozhodnúť. Po tretie uvádzajú hmotnoprávne tvrdenia týkajúce sa hypotetickej povahy návrhu na začatie prejudiciálneho konania, keďže neexistuje skutočný spor, ktorého riešenie by si mohlo vyžadovať akékoľvek výkladové rozhodnutie Súdneho dvora. Takáto situácia vyplýva najmä zo skutočnosti, že pravidlá o „miestnych hráčoch“ nezabránili tomu, aby bol UL prijatý a nasadený klubom Royal Antwerp a neskôr iným profesionálnym futbalovým klubom. Po štvrté treba vychádzať z toho, že z hľadiska článku 45 ZFEÚ je spor vo veci samej „čisto vnútroštátny“ a nie je spôsobilý „ovplyvniť

obchod medzi členskými štátmi“ v zmysle článku 101 ZFEÚ vzhľadom na svoju kontradiktórnu povahu, štátnu príslušnosť UL, sídlo Royal Antwerp a obmedzenú geografickú pôsobnosť pravidiel, ktoré prijala URBSFA.

A. O procesných podmienkach prijatia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 28 V rámci prejudiciálneho konania Súdneho dvoru neprináleží, aby vzhľadom na rozdelenie úloh medzi ním a vnútroštátnymi súdmi overoval, či bol návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný v súlade s vnútroštátnymi pravidlami týkajúcimi sa organizácie súdnictva a súdneho konania. Okrem toho sa Súdny dvor musí riadiť týmto návrhom až do jeho zrušenia v rámci prípadných opravných prostriedkov upravených vnútroštátnym právom (rozsudky zo 14. januára 1982, Reina, 65/81, EU:C:1982:6, bod 7, a z 29. marca 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, bod 70).
- 29 V prejednávanej veci teda Súdnemu dvoru neprináleží zaujať stanovisko k prípadným dôsledkom pripustenia nového účastníka do konania vo veci samej podľa vnútroštátnych pravidiel súdneho konania, ktoré sa naň vzťahujú, po vydaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 30 Okrem toho, pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo tomuto rozsudku, treba pripomenúť, že článok 97 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovuje, že ak sa novému účastníkovi konania povolí vstúpiť do konania vo veci samej ako vedľajšiemu účastníkovi v priebehu konania na Súdnom dvore, tento účastník musí prijať konanie v stave, v akom sa nachádza v čase, keď je Súdnemu dvoru oznámený jeho vstup do konania. Navyše v prejednávanej veci treba konštatovať, že vzhľadom na stav tohto konania v čase, keď bol Súdny dvor informovaný o povolení vstupu UEFA do konania vo veci samej ako vedľajšieho účastníka, boli tomuto účastníkovi konania oznámené nielen všetky procesné písomnosti, ktoré už boli doručené ostatným dotknutým osobám, ako stanovuje toto ustanovenie, ale mohol tiež predložiť a následne aj predložil pripomienky počas písomnej časti a potom na pojednávaní.

B. O obsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 31 Prejudiciálne konanie upravené v článku 267 ZFEÚ je nástrojom spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje vnútroštátnym súdom prvky výkladu práva Únie, ktoré potrebujú na rozhodnutie sporov, ktoré prejednávajú. Podľa ustálenej judikatúry, ktorú v súčasnosti odráža článok 94 písm. a) a b) rokovacieho poriadku, si potreba získať výklad práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby vnútroštátny súd vymedzil skutkový a právny rámec, z ktorého ním položené otázky vychádzajú, alebo aby aspoň vysvetlil skutkové predpoklady, na ktorých sú tieto otázky založené. Okrem toho je nevyhnutné, ako vyplýva z článku 94 písm. c) rokovacieho poriadku, aby návrh na začatie prejudiciálneho konania uvádzal dôvody, ktoré viedli vnútroštátny súd k položeniu otázok týkajúcej sa výkladu alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vidí medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou na spor vo veci samej. Tieto požiadavky platia najmä v oblastiach, ktoré sa vyznačujú zložitými skutkovými a právnymi situáciami, akou je hospodárska súťaž (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. novembra 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, bod 83, ako aj z 29. júna 2023, Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, body 23 a 24).

- 32 Okrem toho informácie uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania musia Súdnemu dvoru umožniť nielen poskytnúť užitočné odpovede, ale aj vládam členských štátov, ako aj ďalším oprávneným subjektom predložiť pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. apríla 1982, Holdijk a i., 141/81 až 143/81, EU:C:1982:122, bod 7, ako aj z 11. apríla 2000, Deliège, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, bod 31).
- 33 V prejednávanej veci návrh na začatie prejudiciálneho konania spĺňa požiadavky uvedené v predchádzajúcich dvoch bodoch tohto rozsudku. Návrh totiž podrobne opisuje skutkový a právny rámec otázok položených Súdnemu dvoru. V návrhu sú ďalej stručne, ale jasne uvedené skutkové a právne dôvody, ktoré viedli vnútroštátny súd k záveru, že je potrebné položiť tieto otázky, ako aj súvislosť, ktorú vidí vnútroštátny súd medzi článkami 45 a 101 ZFEÚ a sporom vo veci samej vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora.
- 34 Okrem toho z obsahu písomných pripomienok predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že ich autori nemali ťažkosti pochopiť skutkový a právny rámec, z ktorého vychádzajú otázky položené vnútroštátnym súdom, a teda pochopiť zmysel a dosah skutkových zistení, na ktorých sú založené, pochopiť dôvody, pre ktoré vnútroštátny súd považoval za potrebné položiť ich, a v konečnom dôsledku zaujať komplexné a užitočné stanovisko v tomto smere.

C. O existencii sporu a relevantnosti prejudiciálnych otázok

- 35 Iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, prináleží, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní na vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Z toho vyplýva, že pri otázkach položených vnútroštátnymi súdmi platí prezumpcia relevantnosti a Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené [pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 1981, Foglia, 244/80, EU:C:1981:302, body 15 a 18, ako aj zo 7. februára 2023, Confédération paysanne a i. (Náhodná mutagenéza *in vitro*), C-688/21, EU:C:2023:75, body 32 a 33].
- 36 V prejednávanej veci treba uviesť, že tvrdenia vnútroštátneho súdu zhrnuté v bodoch 14 až 24 tohto rozsudku svedčia o skutočnej povahe sporu vo veci samej. Okrem toho z tých istých tvrdení vyplýva nemožnosť konštatovať, že skutočnosť, že vnútroštátny súd sa v tejto súvislosti pýta Súdneho dvora na výklad článkov 45 a 101 ZFEÚ, zjavne nemá nijakú súvislosť s existenciou a predmetom sporu vo veci samej.
- 37 Z týchto tvrdení totiž po prvé vyplýva, že tomuto súdu bola predložená žaloba o neplatnosť rozhodcovského rozsudku, ktorým CBAS zamietol ako čiastočne neprípustnú a čiastočne nedôvodnú žalobu o neplatnosť a náhradu škody, ktorú podali UL a Royal Antwerp proti pravidlám URBSFA a UEFA týkajúcim sa „miestnych hráčov“. Po druhé tento rozhodcovský rozsudok je založený na výklade a uplatnení článkov 45 a 101 ZFEÚ. Po tretie vnútroštátny súd uvádza, že vzhľadom na predmet sporu, ktorý prejednáva, je okrem iného na účely vyhlásenia svojho rozsudku povinný preskúmať spôsob, akým CBAS vykladal a uplatňoval články 45 a 101 ZFEÚ, s cieľom určiť, či ním vydané rozhodcovské rozhodnutie je alebo nie je v rozpore s belgickým verejným poriadkom.

D. O cezhraničnom rozmere sporu vo veci samej

- 38 Ustanovenia Zmluvy o FEÚ týkajúce sa slobody usadiť sa, slobodného poskytovania služieb a voľného pohybu kapitálu sa neuplatňujú na situácie, v ktorých sa všetky aspekty obmedzujú na územie jedného členského štátu (rozsudky z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 47, ako aj zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 31). Preto návrhy na začatie prejudiciálneho konania týkajúce sa výkladu týchto ustanovení v takýchto situáciách možno považovať za prípustné v určitých osobitných prípadoch len vtedy, ak návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje konkrétne skutočnosti umožňujúce preukázať, že požadovaný výklad je nevyhnutný na vyriešenie sporu z dôvodu súvislosti medzi predmetom alebo okolnosťami tohto sporu a článkom 49, 56 alebo 63 ZFEÚ v súlade s požiadavkami článku 94 rokovacieho poriadku (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, body 50 až 55, ako aj zo 7. septembra 2022, Cilevičs a i., C-391/20, EU:C:2022:638, bod 34).
- 39 V prejednávanej veci však návrh na začatie prejudiciálneho konania nemožno považovať za neprípustný z dôvodu, že článok 45 ZFEÚ týkajúci sa voľného pohybu pracovníkov nemá nijakú súvislosť so sporom vo veci samej vzhľadom na jeho „čisto vnútroštátnu“ povahu.
- 40 Na jednej strane totiž síce je pravda, že spor vo veci samej má kontradiktórnu povahu, že UL je belgickým štátnym príslušníkom, že Royal Antwerp má sídlo v Belgicku a že pôsobnosť pravidiel prijatých zo strany URBSFA je obmedzená na územie tohto členského štátu, ako správne zdôraznili niektoré dotknuté osoby, nič to však nemení na tom, že tento spor sa týka rozhodcovského rozsudku, v ktorom CBAS vykladá a uplatňuje najmä článok 45 ZFEÚ, ako vyplýva z bodu 17 tohto rozsudku. Otázka, či je tento článok uplatniteľný na uvedený spor, teda patrí do merita sporu, a preto sa na ňu nemožno odvolávať s cieľom spochybníť prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, lebo v opačnom prípade by bol prejudikovaný výsledok sporu.
- 41 Okrem toho pravidlá UEFA a pravidlá URBSFA, o ktoré ide vo veci samej, sú podľa vnútroštátneho súdu úzko prepojené, keďže URBSFA je ako člen UEFA povinná dodržiavať stanovy, nariadenia a rozhodnutia UEFA a jej pravidlá o „miestnych hráčoch“ sú priamo inšpirované pravidlami, ktoré UEFA predtým prijala a schválila na kongrese v Tallinne, ako je uvedené v bode 7 tohto rozsudku. Navyše práve tieto skutkové a právne súvislosti medzi pravidlami URBSFA, pravidlami UEFA a právom Únie v podstate viedli vnútroštátny súd k tomu, aby v rozsudku uvedenom v bode 22 tohto rozsudku vyhlásil dobrovoľný vstup UEFA do konania za prípustný.
- 42 Na druhej strane sa spor vo veci samej zároveň týka výkladu a uplatnenia článku 101 ZFEÚ zo strany CBAS.
- 43 Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že aj keď si uplatnenie odseku 1 tohto článku okrem iných podmienok vyžaduje preukázať, že dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup môže s dostatočnou mierou pravdepodobnosti citelne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi tým, že priamo alebo nepriamo, skutočne alebo potenciálne ovplyvní priebeh obchodu, pričom existuje riziko, že bude prekážkou uskutočnenia alebo fungovaniu vnútorného trhu, táto podmienka sa môže považovať za splnenú v prípade správania, ktoré sa vzťahuje na celé územie členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2015, ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, body 48 a 49, ako aj citovanú judikatúru).

- 44 Vzhľadom na túto judikatúru a vzhľadom na geografickú pôsobnosť pravidiel dotknutých vo veci samej, ako aj na úzku väzbu medzi nimi nemožno konštatovať, že článok 101 ZFEÚ nemá nijakú súvislosť so sporom vo veci samej z dôvodu, že pravidlá, ktorých sa týka tento spor, nie sú spôsobilé „ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi“.
- 45 Návrh na začatie prejudiciálneho konania je preto prípustný v celom rozsahu.

IV. O prejudiciálnych otázkach

- 46 Prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 101 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni pravidlám prijatým zväzom povereným organizovaním futbalových súťaží na európskej úrovni a vykonávaným tak týmto zväzom, ako aj národnými futbalovými zväzmi, ktoré sú jeho členmi, pričom tieto pravidlá požadujú, aby každý klub zúčastňujúci sa týchto súťaží zapísal do zoznamu svojich hráčov a zaradil na zápasovú súpisiku minimálny počet hráčov vychovaných buď samotným klubom, alebo v rámci územnej pôsobnosti národného zväzu, ktorého je uvedený klub členom.
- 47 Druhou otázkou sa tento súd v podstate pýta, či sa články 45 a 101 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia pravidlám prijatým zväzom povereným organizovaním futbalových súťaží na vnútroštátnej úrovni, ktoré ukladajú každému klubu zúčastňujúcemu sa na týchto súťažiach povinnosť zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisiku minimálny počet hráčov vychovaných v územnej pôsobnosti tohto zväzu.
- 48 Vzhľadom na obsah týchto otázok, ako aj na povahu sporu, v rámci ktorého boli položené, treba pred preskúmaním týchto otázok uviesť tri série úvodných pripomienok.

A. Úvodné pripomienky

1. O predmete sporu vo veci samej

- 49 Zo samotného znenia oboch otázok položených Súdnemu dvoru vyplýva, že sa vo veľkej miere prekrývajú v rozsahu, v akom sa týkajú článku 101 ZFEÚ. Vnútroštátny súd totiž žiada o spresnenie výkladu tohto článku, aby mohol preskúmať jeho uplatnenie v rozhodcovskom rozsudku týkajúcom sa súladu pravidiel o „miestnych hráčoch“, ktoré prijala a vykonáva UEFA a jednotlivé národné futbalové zväzy, ktoré sú jej členmi, vrátane URBSFA, s týmto článkom.
- 50 Naproti tomu sa tieto dve otázky líšia v rozsahu, v akom sa týkajú článku 45 ZFEÚ, keďže iba druhá z nich, ktorá sa týka pravidiel prijatých a vykonávaných zo strany URBSFA, odkazuje na tento článok. V tejto súvislosti vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania uvádza, že mu neprináleží položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa zlučiteľnosti pravidiel prijatých a uplatňovaných zo strany UEFA s článkom 45 ZFEÚ. Tento súd však v podstate uvádza, že nevylučuje zohľadnenie tejto otázky pri posudzovaní existencie dohody, rozhodnutia združenia podnikov alebo zosúladeného postupu v zmysle článku 101 ZFEÚ.
- 51 Vzhľadom na jednotlivé tieto skutočnosti treba otázky položené vnútroštátnym súdom preskúmať spoločne, pričom po prvé treba poskytnúť výklad článku 101 ZFEÚ a po druhé výklad článku 45 ZFEÚ.

2. O uplatniteľnosti práva EÚ na šport a činnosť športových združení

- 52 Otázky položené Súdnemu dvoru sa týkajú výkladu článkov 45 a 101 ZFEÚ v rámci sporu týkajúceho sa právnej úpravy prijatej dvoma subjektmi, ktoré majú podľa svojich stanov postavenie súkromnoprávných zväzov poverených organizáciou a kontrolou futbalu na európskej a belgickej úrovni, pričom táto právna úprava podriaďuje zloženie družstiev, ktoré sa môžu zúčastňovať na futbalových súťažiach medzi klubmi, určitým podmienkam spojeným so sankciami.
- 53 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vzhľadom na to, že výkon športu predstavuje hospodársku činnosť, patrí do pôsobnosti ustanovení práva Únie, ktoré sa uplatňujú v prípade takejto činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. decembra 1974, Walrave a Koch, 36/74, EU:C:1974:140, bod 4, ako aj zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 27).
- 54 Iba niektoré osobitné pravidlá, ktoré boli na jednej strane prijaté výlučne z dôvodov nehospodárskej povahy a na druhej strane sa týkajú výlučne športu ako takého, sa musia považovať za pravidlá, ktoré nesúvisia s nijakou hospodárskou činnosťou. Platí to najmä pre pravidlá, ktoré sa týkajú vylúčenia zahraničných hráčov zo zloženia tímov zúčastňujúcich sa súťaží medzi reprezentačnými družstvami ich krajiny alebo stanovenia kritérií poradia používaných na výber športovcov zúčastňujúcich sa individuálnych súťaží (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. decembra 1974, Walrave a Koch, 36/74, EU:C:1974:140, bod 8; z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 76 a 127, ako aj z 11. apríla 2000, Deliège, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, body 43, 44, 63, 64 a 69).
- 55 S výnimkou týchto osobitných pravidiel môžu do pôsobnosti článkov 45 a 56 ZFEÚ patriť pravidlá, ktoré športové združenia prijímú s cieľom upraviť závislú činnosť alebo poskytovanie služieb profesionálnymi alebo poloprofesionálnymi hráčmi, a všeobecnejšie pravidlá, ktoré síce formálne neupravujú závislú činnosť alebo poskytovanie služieb, ale na ne majú priamy vplyv (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. decembra 1974, Walrave a Koch, 36/74, EU:C:1974:140, body 5, 17 až 19 a 25; z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 75, 82 až 84, 87, 103 a 116; z 12. apríla 2005, Simutenkov, C-265/03, EU:C:2005:213, bod 32, ako aj zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, body 28 a 30).
- 56 Rovnako pravidlá prijaté takými združeniami a všeobecnejšie správanie združení, ktoré ich prijali, patria do pôsobnosti ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa práva hospodárskej súťaže, pokiaľ sú splnené podmienky na uplatnenie týchto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2006, Meca-Medina a Majcen/Komisia, C-519/04 P, EU:C:2006:492, body 30 až 33), čo znamená, že tieto združenia možno považovať za „podniky“ v zmysle článkov 101 a 102 ZFEÚ alebo že sporné pravidlá možno považovať za „rozhodnutia združení podnikov“ v zmysle článku 101 ZFEÚ.
- 57 Všeobecnejšie, keďže takéto pravidlá patria do pôsobnosti uvedených ustanovení Zmluvy o FEÚ, pokiaľ stanovujú požiadavky uplatniteľné na jednotlivcov, musia byť navrhnuté a vykonávané v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie, najmä so zásadami zákazu diskriminácie a proporcionality (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júna 2019, TopFit a Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497, body 60, 65 a 66, ako aj citovanú judikatúru).
- 58 Právna úprava dotknutá vo veci samej, či už pochádza od UEFA alebo URBSFA, však nepatrí medzi pravidlá, na ktoré by sa mohla uplatniť výnimka uvedená v bode 54 tohto rozsudku, pričom Súdny dvor opakovane zdôraznil, že musí zostať obmedzená na svoj vlastný účel a že sa

na ňu nemožno odvolávať s cieľom vylúčiť celú športovú činnosť z pôsobnosti ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa hospodárskeho práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. júla 1976, Donà, 13/76, EU:C:1976:115, body 14 a 15, ako aj z 18. júla 2006, Meca-Medina a Majcen/Komisia, C-519/04 P, EU:C:2006:492, bod 26).

- 59 Naopak, hoci tieto pravidlá formálne neupravujú pracovné podmienky hráčov, treba vychádzať z toho, že majú priamy vplyv na ich prácu, keďže podriaďujú zloženie družstiev, ktoré sa môžu zúčastňovať na futbalových súťažiach medzi klubmi, a v dôsledku toho účasť samotných hráčov na týchto súťažiach určitým podmienkam, ktorých nedodržanie je sprevádzané sankciami (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 116 a 119).
- 60 Presnejšie z vyhlásení vnútroštátneho súdu vyplýva, že tieto pravidlá v podstate stanovujú, že profesionálne futbalové kluby zúčastňujúce sa na týchto súťažiach musia pod hrozbou sankcií zapísať na zápasovú súpisiku minimálny počet „miestnych hráčov“. V pravidlách prijatých zo strany UEFA sa tento pojem v skutočnosti používa nielen na označenie hráčov, ktorí boli vychovaní klubom, ktorý ich zamestnáva, ale aj hráčov, ktorí boli vychovaní iným klubom pridruženým k tomu istému národnému futbalovému zväzu. V pravidlách, ktoré prijala URBSFA, sa tento výraz používa výlučne na označenie hráčov, ktorých vychoval „belgický klub“, teda akýkoľvek klub pridružený k tomuto zväzu. Skutočnosť, že tieto pravidlá tak obmedzujú možnosť klubov zapísať hráčov na zápasovú súpisiku, a teda nasadiť týchto hráčov do príslušného zápasu, a nie formálne možnosť zamestnať týchto hráčov, je irelevantná, keďže účasť na zápasoch a súťažiach predstavuje základný cieľ činnosti hráčov a možnosť ich zamestnania je v dôsledku toho tiež obmedzená (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 120, a z 13. apríla 2000, Lehtonen a Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, bod 50).
- 61 Okrem toho vzhľadom na to, že zloženie tímov je jedným zo základných parametrov súťaží, v ktorých súťažia profesionálne futbalové kluby, a že tieto súťaže vedú k hospodárskej činnosti, pravidlá dotknuté vo veci samej treba tiež považovať za pravidlá, ktoré majú priamy vplyv na podmienky výkonu tejto hospodárskej činnosti a na hospodársku súťaž medzi profesionálnymi futbalovými klubmi vykonávajúcimi túto činnosť.
- 62 Pravidlá UEFA a URBSFA, vzhľadom na ktoré vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, preto patria do pôsobnosti článkov 45 a 101 ZFEÚ.

3. O článku 165 ZFEÚ

- 63 Väčšina účastníkov konania vo veci samej, ako aj niektoré vlády, ktoré vstúpili do konania na Súdnom dvore, sa v rôznom zmysle vyjadrili k dôsledkom, ktoré možno spájať s článkom 165 ZFEÚ v rámci odpovedí na jednotlivé otázky položené vnútroštátnym súdom.
- 64 V tejto súvislosti treba po prvé poukázať na to, že článok 165 ZFEÚ treba chápať vo svetle článku 6 písm. e) ZFEÚ, ktorý stanovuje, že Únia má právomoc vykonávať činnosti na podporu, koordináciu alebo doplnenie činnosti členských štátov v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu. Článok 165 ZFEÚ totiž toto ustanovenie konkretizuje tým, že spresňuje ciele, ktoré má činnosť Únie v dotknutých oblastiach, ako aj prostriedky, ktorými možno prispieť k dosiahnutiu týchto cieľov.

- 65 Pokiaľ teda ide o ciele sledované činnosťou Únie v oblasti športu, článok 165 ods. 1 druhý pododsek ZFEÚ stanovuje, že Únia prispieva k podpore európskych záležitostí týkajúcich sa športu, pričom zohľadňuje svoje osobitosti, svoje štruktúry založené na dobrovoľníctve a svoju spoločenskú a vzdelávaciu úlohu, a v poslednej zarážke odseku 2 tohto článku uvádza, že činnosť Únie v tejto oblasti sa zameria na rozvoj európskej dimenzie športu podporovaním spravodlivosti a otvorenosti pri športových súťažiach a spolupráce medzi orgánmi zodpovednými za šport, ako aj ochranou telesnej a morálnej integrity športovcov, najmä tých najmladších.
- 66 Pokiaľ ide o prostriedky, ktoré možno použiť na prispenie k dosiahnutiu týchto cieľov, článok 165 ods. 3 ZFEÚ stanovuje, že Únia podporuje spoluprácu s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami príslušnými v oblasti športu, a odsek 4 tohto článku uvádza, že Európsky parlament a Rada Európskej únie v súlade s riadnym legislatívnym postupom alebo Rada konajúca samostatne na návrh Komisie môže prijať stimulačné opatrenia alebo odporúčania.
- 67 Po druhé, ako vyplýva tak zo znenia článku 165 ZFEÚ, ako aj zo znenia článku 6 písm. e) ZFEÚ, autori Zmlúv chceli týmito ustanoveniami priznať Únii podpornú právomoc, ktorá jej umožní vykonávať nie „politiku“ stanovenú v iných ustanoveniach Zmluvy o FEÚ, ale „činnosť“ vo viacerých špecifických oblastiach vrátane športu. Tieto ustanovenia tak predstavujú právny základ oprávňujúci Úniu vykonávať túto podpornú právomoc za podmienok a v medziach, ktoré sú v nich stanovené, medzi ktoré podľa článku 165 ods. 4 prvej zarážky ZFEÚ patrí vylúčenie akejkoľvek harmonizácie ustanovení zákonov a iných právnych predpisov prijatých na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho táto podporná právomoc umožňuje Únii prijímať právne akty výlučne na účely podpory, koordinácie alebo doplnenia činnosti členských štátov v súlade s článkom 6 ZFEÚ.
- 68 Podobne, ako tiež vyplýva z kontextu článku 165 ZFEÚ, najmä z jeho začlenenia do tretej časti Zmluvy o FEÚ, ktorá je venovaná „vnútorným politikám a činnostiam Únie“, a nie do prvej časti Zmluvy, ktorá obsahuje zásadné ustanovenia zahŕňajúce v hlave II „všeobecne uplatniteľné ustanovenia“ týkajúce sa najmä podpory vysokej úrovne zamestnanosti, záruky primeranej sociálnej ochrany, boja proti akejkoľvek diskriminácii, ochrany životného prostredia alebo ochrany spotrebiteľa, tento článok nepredstavuje všeobecne uplatniteľné ustanovenie horizontálnej povahy.
- 69 Z toho vyplýva, že hoci príslušné inštitúcie Únie musia pri prijímaní stimulačných opatrení alebo odporúčaní v oblasti športu na základe tohto článku a za podmienok v ňom stanovených zohľadniť rôzne skutočnosti a ciele vymenované v článku 165 ZFEÚ, jednotlivé tieto skutočnosti a ciele, ako aj tieto stimulačné opatrenia a odporúčania nemusia byť začlenené alebo záväzne zohľadnené pri uplatňovaní pravidiel, na výklad ktorých sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, či už sa týkajú voľného pohybu pracovníkov (článok 45 ZFEÚ), alebo práva hospodárskej súťaže (článok 101 ZFEÚ). V širšom zmysle nemožno článok 165 ZFEÚ považovať ani za osobitné pravidlo, na základe ktorého je šport vyňatý zo všetkých alebo niektorých iných ustanovení primárneho práva Únie, ktoré sa naň môžu uplatniť, alebo ktoré požaduje, aby sa s ním v rámci tohto uplatňovania zaobchádzalo osobitne.
- 70 Po tretie to nič nemení na tom, že ako Súdny dvor opakovane zdôraznil, športová činnosť má pre Úniu a jej občanov značný spoločenský a výchovný význam, ktorý sa v súčasnosti odráža v článku 165 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106, ako aj z 13. júna 2019, *TopFit a Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, body 33 a 34).

- 71 Okrem toho má táto činnosť nepopierateľné osobitosti, ktoré sú síce osobitne dôležité pre amatérsky šport, možno ich však nájsť aj pri vykonávaní športu ako hospodárskej činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. apríla 2000, Lehtonen a Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, bod 33).
- 72 Napokon takéto osobitosti možno prípadne zohľadniť najmä a v rozsahu, v akom sa ukázu ako relevantné, pri uplatňovaní článkov 45 a 101 ZFEÚ, pričom však treba uviesť, že toto zohľadnenie sa môže uskutočniť len v rámci a pri dodržaní podmienok a kritérií uplatňovania stanovených v každom z týchto článkov.
- 73 Konkrétne, ak sa tvrdí, že pravidlo prijaté športovým zväzom predstavuje prekážku voľného pohybu pracovníkov alebo protisúťažný kartel, kvalifikácia tohto pravidla ako prekážky alebo protisúťažného kartelu musí v každom prípade vychádzať z konkrétneho preskúmania obsahu tohto pravidla v konkrétnom kontexte, v ktorom sa má uplatňovať (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 98 až 103; z 11. apríla 2000, Deliège, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, body 61 až 64, ako aj z 13. apríla 2000, Lehtonen a Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, body 48 až 50). Takéto preskúmanie môže zahŕňať zohľadnenie napríklad povahy, organizácie alebo fungovania príslušného športu a konkrétnejšie stupňa jeho profesionalizácie, spôsobu, akým sa vykonáva, spôsobu, akým rôzni aktéri zapojení do športu na seba vzájomne pôsobia, a úlohy, ktorú zohrávajú štruktúry alebo orgány, ktoré sú zaň zodpovedné na všetkých úrovniach a s ktorými Európska únia podporuje spoluprácu v súlade s článkom 165 ods. 3 ZFEÚ.
- 74 Okrem toho, ak sa preukáže existencia prekážky voľného pohybu pracovníkov, združenie, ktoré prijalo predmetné pravidlo, má možnosť preukázať, že toto pravidlo je odôvodnené, nevyhnutné a primerané vzhľadom na určité ciele, ktoré možno považovať za legitímne (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 104) a ktoré závisia od špecifik príslušného športu.
- 75 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba preskúmať otázky vnútroštátneho súdu v rozsahu, v akom sa týkajú článku 101 ZFEÚ a následne článku 45 ZFEÚ.

B. O prejudiciálnych otázkach v rozsahu, v akom sa týkajú článku 101 ZFEÚ

- 76 Článok 101 ZFEÚ sa uplatňuje na každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, ktorý treba ako taký považovať za podnik bez ohľadu na jeho právnu formu a spôsob financovania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. apríla 1991, Höfner a Elser, C-41/90, EU:C:1991:161, bod 21; z 11. decembra 2007, ETI a i., C-280/06, EU:C:2007:775, bod 38, ako aj z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, body 20 a 21).
- 77 V dôsledku toho sa tento článok uplatňuje najmä na subjekty vytvorené vo forme združení, ktorých cieľom je podľa ich stanov organizácia a kontrola daného športu, keďže tieto subjekty vykonávajú hospodársku činnosť súvisiacu s týmto športom tým, že ponúkajú tovary alebo služby, a keďže ich z tohto dôvodu treba považovať za „podniky“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, body 22, 23 a 26).
- 78 Okrem toho článok 101 ZFEÚ sa uplatňuje aj na subjekty, ktoré síce nemusia byť nevyhnutne samy podnikmi, možno ich však považovať za „združenia podnikov“.

79 V prejednávanej veci treba vzhľadom na predmet sporu vo veci samej a informácie poskytnuté vnútroštátnym súdom konštatovať, že článok 101 ZFEÚ sa uplatňuje na UEFA a URBSFA, keďže členmi alebo pridruženými subjektmi týchto dvoch zväzov sú priamo alebo nepriamo subjekty, ktoré možno považovať za „podniky“ v tom zmysle, že vykonávajú hospodársku činnosť, podobne ako futbalové kluby.

1. O výklade článku 101 ods. 1 ZFEÚ

80 Článok 101 ods. 1 ZFEÚ vyhlasuje za nezlučiteľné s vnútorným trhom a zakazuje všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu.

a) O existencii „rozhodnutia združenia podnikov“

81 Uplatnenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ na subjekty, akými sú UEFA alebo URBSFA ako združenia podnikov, si vyžaduje po prvé preukázanie existencie „rozhodnutia združenia podnikov“, akým je rozhodnutie príslušného združenia prijať alebo vykonávať právne predpisy s priamym účinkom na podmienky výkonu hospodárskej činnosti podnikov, ktoré sú jeho priamymi alebo nepriamymi členmi (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. februára 2002, Wouters a i., C-309/99, EU:C:2002:98, bod 64, ako aj z 28. februára 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, body 42 až 45).

82 V prejednávanej veci to však platí v prípade oboch rozhodnutí, vzhľadom na ktoré vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, a to rozhodnutí, ktorými UEFA a URBSFA prijali pravidlá o „miestnych hráčoch“.

b) O vplyve na obchod medzi členskými štátmi

83 Po druhé uplatnenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ v prípade takýchto rozhodnutí si vyžaduje, aby bolo s dostatočnou mierou pravdepodobnosti preukázané, že „môžu“ citelne „ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi“ tým, že budú mať priamy alebo nepriamy a skutočný alebo potenciálny vplyv na obchodovanie, pričom hrozí, že budú brániť uskutočneniu alebo fungovaniu vnútorného trhu.

84 V prejednávanej veci geografická pôsobnosť rozhodnutí, o ktoré ide vo veci samej, umožňuje vzhľadom na ustálenú judikatúru Súdneho dvora pripomenutú v bode 43 tohto rozsudku a s výhradou overenia vnútroštátnym súdom vychádzať z toho, že táto podmienka je splnená.

c) O pojme správanie, ktorého „cieľom“ alebo „následkom“ je narušenie hospodárskej súťaže, a o kvalifikácii existencie takého správania

85 Aby bolo možné v danom prípade dospieť k záveru, že dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup patria do pôsobnosti zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, je potrebné v súlade so samotným znením tohto ustanovenia preukázať, že toto správanie má za buď za cieľ, alebo za následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. júna 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, strana 359, a z 29. júna 2023, Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, bod 31).

- 86 Na tento účel treba najprv preskúmať cieľ predmetného správania. Ak sa na konci tohto preskúmania zistí, že správanie má protisúťažný cieľ, nie je potrebné skúmať jeho vplyv na hospodársku súťaž. Tento vplyv treba následne preskúmať len za predpokladu, že toto správanie nemožno považovať za správanie s protisúťažným cieľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. júna 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, strana 359, a z 26. novembra 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, body 16 a 17).
- 87 Preskúmanie, ktoré treba vykonať, sa líši v závislosti od toho, či sa týka otázky, či je „cieľom“ alebo „následkom“ predmetného správania vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, pričom každý z týchto dvoch pojmov podlieha odlišnému právnemu a dôkaznému režimu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 63].
- 1) O kvalifikácii existencie správania, ktorého „cieľom“ je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže*
- 88 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ktorá je zhrnutá najmä v rozsudkoch z 23. januára 2018, F. Hoffmann-La Roche a i. (C-179/16, EU:C:2018:25, bod 78), a z 30. januára 2020, Generics (UK) a i. (C-307/18, EU:C:2020:52, bod 67), hoci pojem protisúťažný „cieľ“ nepredstavuje, ako vyplýva z bodov 85 a 86 tohto rozsudku, výnimku z pojmu protisúťažný „následok“, musí sa vykladať reštriktívne.
- 89 Tento pojem teda treba chápať tak, že odkazuje len na určité zosúladené postupy medzi podnikmi, ktoré vykazujú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby bolo možné domnievať sa, že preskúmanie ich účinkov nie je nevyhnutné. Niektoré formy koordinácie medzi podnikmi totiž možno už na základe ich povahy považovať za škodlivé pre dobré fungovanie riadnej hospodárskej súťaže [pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. júna 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, strana 359; z 23. januára 2018, F. Hoffmann-La Roche a i., C-179/16, EU:C:2018:25, bod 78, ako aj z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 67].
- 90 Medzi druhy správania, ktoré treba za také považovať, patria predovšetkým určité zosúladené správanie, ktoré obzvlášť poškodzuje hospodársku súťaž, akými sú horizontálne kartely vedúce k určovaniu cien, obmedzovaniu výrobných kapacít alebo rozdeľovaniu zákazníkov. Tieto druhy správania totiž môžu viesť k zvýšeniu cien alebo zníženiu výroby, a teda ponuky, čo vedie k zlému rozdeleniu zdrojov na úkor užívateľských podnikov a spotrebiteľov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, body 17 a 33; z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 51, ako aj zo 16. júla 2015, ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, bod 32).
- 91 V niektorých prípadoch sa môžu považovať aj iné druhy správania za správanie s protisúťažným cieľom, hoci nemusia byť nevyhnutne rovnako škodlivé pre hospodársku súťaž. Platí to najmä pre určité typy horizontálnych dohôd iných ako kartely, napríklad tých, ktoré vedú k vylúčeniu konkurenčných podnikov z trhu [pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 76, 77, 83 až 87 a 101, ako aj z 25. marca 2021, Lundbeck/Komisia, C-591/16 P, EU:C:2021:243, body 113 a 114], alebo pre určité druhy rozhodnutí združení podnikov, ktorých účelom je koordinovať správanie svojich členov, najmä pokiaľ ide o ceny (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. januára 1987, Verband der Sachversicherer/Komisia, 45/85, EU:C:1987:34, bod 41).

- 92 Aby bolo možné v danom prípade určiť, či dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup majú z dôvodu samotnej svojej povahy dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby sa dalo konštatovať, že majú za cieľ vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, je potrebné preskúmať po prvé obsah dohody, predmetného rozhodnutia alebo postupu, po druhé hospodársky a právny kontext, do ktorého patria, a po tretie ciele, ktoré majú dosiahnuť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53, ako aj z 23. januára 2018, F. Hoffmann-La Roche a i., C-179/16, EU:C:2018:25, bod 79).
- 93 V tejto súvislosti, pokiaľ ide predovšetkým o hospodársky a právny kontext, do ktorého patrí predmetné správanie, treba zohľadniť povahu dotknutých tovarov alebo služieb, ako aj skutočné podmienky, ktoré charakterizujú štruktúru a fungovanie predmetného odvetvia, odvetví alebo trhov (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53, ako aj z 23. januára 2018, F. Hoffmann-La Roche a i., C-179/16, EU:C:2018:25, bod 80). Naopak, nie je vôbec potrebné skúmať a už vôbec nie preukazovať účinky tohto správania na hospodársku súťaž, či už skutočné alebo potenciálne, negatívne alebo pozitívne, ako vyplýva z judikatúry citovanej v bodoch 85 a 86 tohto rozsudku.
- 94 Ďalej, pokiaľ ide o ciele sledované predmetným správaním, treba určiť objektívne ciele, ktoré toto správanie sleduje vo vzťahu k hospodárskej súťaži. Naproti tomu skutočnosť, že zúčastnené podniky konali bez subjektívneho úmyslu vylúčiť, obmedziť alebo skresliť hospodársku súťaž a že sledovali určité legitímne ciele, nie je rozhodujúca na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. apríla 2006, General Motors/Komisia, C-551/03 P, EU:C:2006:229, body 64 a 77 a citovanú judikatúru, a z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 21).
- 95 Súdny dvor konkrétne opakovane rozhodol, že dohody, ktorých cieľom je oddelenie trhov podľa vnútroštátnych hraníc, smerujúce k obnoveniu oddeľovania vnútroštátnych trhov alebo k sťaženiu vzájomného prelínania vnútroštátnych trhov, môžu byť v rozpore s cieľom Zmlúv o EÚ a FEÚ, ktorým je dosiahnuť integráciu týchto trhov vytvorením vnútorného trhu, a že ich z tohto dôvodu treba v zásade pokladať za dohody, ktorých „cieľom“ je obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. septembra 2008, Sot. Lélou kai Sia a i., C-468/06 až C-478/06, EU:C:2008:504, bod 65 a citovanú judikatúru, ako aj zo 4. októbra 2011, Football Association Premier League a i., C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, bod 139).
- 96 Táto judikatúra, ktorá bola uplatnená aj v prípade iného správania, než sú dohody podnikov alebo združení podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. októbra 1972, Vereeniging van Cementhandelaren/Komisia, 8/72, EU:C:1972:84, body 23 až 25 a 29, ako aj zo 16. septembra 2008, Sot. Lélou kai Sia a i., C-468/06 až C-478/06, EU:C:2008:504, bod 66), vychádza z toho, že ako vyplýva z článku 3 ods. 1 písm. b) ZFEÚ, stanovenie pravidiel hospodárskej súťaže potrebných na fungovanie vnútorného trhu je neoddeliteľnou súčasťou cieľa spočívajúceho vo vytvorení tohto trhu, ktorý článok 3 ods. 3 ZEÚ ukladá najmä Únii (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i., C-377/20, EU:C:2022:379, body 42 a 43, ako aj citovanú judikatúru). Takéto správanie tým, že oddeľuje trhy podľa vnútroštátnych hraníc, obnovuje ich oddelenie alebo sťažuje ich vzájomné prelínanie, totiž neutralizuje výhody, ktoré by spotrebiteľia mohli získať z účinnej a nenarušenej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. septembra 2008, Sot. Lélou kai Sia a i., C-468/06 až C-478/06, EU:C:2008:504, bod 66).

- 97 Kvalifikácia protisúťažného „cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ bola teda potvrdená v prípade rôznych foriem kartelov, ktorých cieľom je alebo ktoré smerujú k obmedzeniu cezhraničnej hospodárskej súťaže, či už ide najmä o zabránenie súbežnému obchodovaniu alebo jeho obmedzenie, o zabezpečenie absolútnej územnej ochrany nositeľov výlučných práv alebo o obmedzenie cezhraničnej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu v iných formách (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 61, ako aj zo 4. októbra 2011, Football Association Premier League a i., C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 139 až 142).
- 98 Nakoniec kvalifikácia daného správania v tom zmysle, že jeho cieľom je vylúčenie, obmedzenie alebo skreslenie hospodárskej súťaže, musí v každom prípade odhaliť presné dôvody, pre ktoré toto správanie vykazuje dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž a na základe ktorých sa možno domnievať, že má taký cieľ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 69).

2) O kvalifikácii existencie správania, ktorého „následkom“ je vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže

- 99 Pojem správanie s protisúťažnými „následkami“ zas zahŕňa každé správanie, ktoré nemožno považovať za správanie s protisúťažným „cieľom“, pokiaľ sa preukáže, že skutočným alebo potenciálnym účinkom tohto správania je vylúčenie, obmedzenie alebo skreslenie hospodárskej súťaže citeľným spôsobom [pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. mája 1998, Deere/Komisia, C-7/95 P, EU:C:1998:256, bod 77, ako aj z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 117].
- 100 Na tento účel je potrebné preskúmať hospodársku súťaž v konkrétnom kontexte, v ktorom by sa odohrávala v prípade neexistencie predmetnej dohody, rozhodnutia združenia podnikov alebo zosúladeného postupu [rozsudky z 30. júna 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, strana 360, ako aj z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 118], pričom treba definovať trh alebo trhy, na ktorých má toto správanie vyvolať účinky, a následne kvalifikovať tieto účinky, či už skutočné, alebo potenciálne. Toto preskúmanie samo osebe zahŕňa zohľadnenie všetkých relevantných okolností.

3) O kvalifikácii pravidiel, podľa ktorých kluby musia mať vo svojich tímoch minimálnu kvótu takzvaných „miestnych“ hráčov, ako rozhodnutia združenia podnikov, ktorého „cieľom“ alebo „následkom“ je obmedzenie hospodárskej súťaže

- 101 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o obsah pravidiel UEFA a URBSFA, vzhľadom na ktoré vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, treba na jednej strane pripomenúť, že tieto pravidlá ukladajú profesionálnym futbalovým klubom, ktoré sa zúčastňujú futbalových súťaží medzi klubmi patriacich do pôsobnosti týchto zväzov, pod hrozbou sankcií povinnosť zapísať na zápasovú súpisiku minimálny počet hráčov spĺňajúcich požiadavky na to, aby mohli byť považovaní za „miestnych hráčov“, ktoré sú vymedzené v týchto pravidlách. Samotnou svojou povahou tak obmedzujú možnosť týchto klubov zapísať na súpisiku hráčov, ktorí nespĺňajú také požiadavky.

- 102 Na druhej strane z vyjadrení vnútroštátneho súdu vyplýva, že toto obmedzenie možnosti klubov voľne zostavovať tímy funguje dvoma rôznymi spôsobmi. Pravidlá UEFA a URBSFA totiž ukladajú týmto klubom povinnosť zapísať na zápasovú súpisku minimálny počet hráčov, ktorí síce sú kvalifikovaní ako „miestni hráči“, ale v skutočnosti neboli nevyhnutne vychovaní klubom, ktorý ich zamestnáva, ale akýmkoľvek klubom, ktorý je členom toho istého národného futbalového zväzu ako tento klub, bez ohľadu na požiadavky geografickej polohy v rámci územnej pôsobnosti tohto zväzu. V tomto zmysle obmedzenie zavedené týmito pravidlami v skutočnosti pôsobí na úrovni dotknutého zväzu, teda na vnútroštátnej úrovni. Pravidlá UEFA zároveň požadujú, aby tieto kluby zahrnuli medzi „miestnych hráčov“, ktorých musia zapísať na zápasovú súpisku, minimálny počet hráčov, ktorí boli skutočne vychovaní klubom, ktorý ich zamestnáva. Obmedzenie, ktoré zavádzajú, teda pôsobí na úrovni dotknutého klubu.
- 103 Pokiaľ ide o hospodársky a právny kontext pravidiel, vzhľadom na ktoré vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, z judikatúry Súdneho dvora v prvom rade vyplýva, že vzhľadom na osobitnú povahu „produktov“, ktoré z hospodárskeho hľadiska predstavujú športové súťaže, je síce vo všeobecnosti prípustné, aby združenia, ktoré sú zodpovedné za určitú športovú disciplínu, akými sú UEFA a URBSFA, prijímali pravidlá týkajúce sa najmä organizovania súťaží v tejto disciplíne, ich hladkého priebehu a účasti športovcov na týchto súťažiach (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. apríla 2000, *Deliège*, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, body 67 a 68, ako aj z 13. júna 2019, *TopFit a Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, bod 60), nemôžu tým však obmedziť výkon práv a slobôd, ktoré jednotlivcom priznáva právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, body 81 a 83, ako aj z 13. júna 2019, *TopFit a Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, bod 52).
- 104 Ďalej osobitosti profesionálneho futbalu a hospodárskych činností, s ktorými je tento šport spojený, umožňujú domnievať sa, že je legitímne, aby združenia, akými sú UEFA a URBSFA, upravovali konkrétne podmienky, za akých môžu profesionálne futbalové kluby vytvárať tímy zúčastňujúce sa na súťažiach medzi klubmi v rámci ich územnej pôsobnosti.
- 105 Tento šport, ktorý má v Únii značný význam, a to nielen spoločenský a kultúrny (rozsudky z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106, a zo 16. marca 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 40), ale aj mediálny, sa totiž okrem iných osobitostí vyznačuje tým, že vedie k organizovaniu mnohých súťaží tak na európskej, ako aj na vnútroštátnej úrovni, na ktorých sa zúčastňuje veľmi veľký počet klubov a hráčov. Okrem toho sa podobne ako niektoré iné športy vyznačuje tým, že účasť na týchto súťažiach je vyhradená družstvám, ktoré dosiahli určité športové výsledky (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 132), pričom priebeh týchto súťaží je založený na konfrontácii a postupnej eliminácii týchto družstiev. Preto je v zásade založený na športových zásluhách, ktoré možno zaručiť len vtedy, ak všetky zúčastnené tímy súťažajú za rovnakých regulačných a technických podmienok, ktoré zabezpečia určitú rovnosť príležitostí.
- 106 Nakoniec skutočné podmienky, ktorými sa vyznačuje fungovanie „trhu“, ktorý z hospodárskeho hľadiska predstavujú profesionálne futbalové súťaže, vysvetľujú, prečo pravidlá, ktoré môžu prijať združenia ako UEFA a URBSFA, a konkrétnejšie pravidlá týkajúce sa organizovania a hladkého priebehu súťaží, ktoré patria do ich pôsobnosti, môžu naďalej v určitých ohľadoch a do určitej miery odkazovať na požiadavku alebo kritérium vnútroštátnej povahy. Z funkčného hľadiska sa totiž tento šport vyznačuje súbežnou existenciou súťaží medzi klubmi a súťaží medzi reprezentačnými družstvami národných futbalových zväzov, ktorých zloženie môže byť legitímne

podmienené dodržaním „doložiek o štátnej príslušnosti“ vzhľadom na osobitnú povahu týchto zápasov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 127 a 128, ako aj citovanú judikatúru).

- 107 Pokiaľ ide o cieľ, ktorý pravidlá dotknuté vo veci samej objektívne sledujú z hľadiska hospodárskej súťaže, z vyhlásení vnútroštátneho súdu týkajúcich sa obsahu týchto pravidiel vyplýva, že obmedzujú alebo kontrolujú jeden zo základných parametrov hospodárskej súťaže, na ktorej sa môžu profesionálne futbalové kluby zúčastňovať, konkrétne nábor talentovaných hráčov bez ohľadu na klub a miesto, kde boli vychovaní, ktorí sú schopní umožniť svojmu tímu vyhrať zápas proti súperovmu tímu. Z tohto hľadiska belgická vláda správne dodala, že toto obmedzenie môže mať vplyv na hospodársku súťaž, na ktorej sa kluby môžu zúčastňovať, a to nielen na „predchádzajúcom alebo ponukovom trhu“, ktorý z hospodárskeho hľadiska predstavuje nábor hráčov, ale aj na „nadväzujúcom trhu“, ktorý z rovnakého uhla pohľadu predstavujú futbalové súťaže medzi klubmi.
- 108 Vnútroštátnemu súdu však prináleží overiť, či pravidlá, o ktoré ide vo veci samej, majú z dôvodu samotnej svojej povahy dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby sa dalo konštatovať, že majú za cieľ obmedzovanie hospodárskej súťaže.
- 109 Na tento účel mu prináleží v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 92 tohto rozsudku zohľadniť obsah týchto pravidiel a určiť, či obmedzujú v dostatočnej miere na to, aby bolo možné domnievať sa, že vykazujú taký stupeň škodlivosti, ktorý umožňuje pokladať ich za protisúťažné z hľadiska „cieľa“, prístup profesionálnych futbalových klubov k „zdrojom“ nevyhnutným na dosiahnutie ich úspechu, ktorými sú z hospodárskeho hľadiska už vychovaní hráči, tým, že od nich požadujú nábor minimálneho počtu hráčov vychovaných vo vnútroštátnom rámci na úkor cezhraničnej hospodárskej súťaže, do ktorej by sa za normálnych okolností mohli zapojiť prijatím hráčov vychovaných v iných národných futbalových zväzoch. Z tohto hľadiska je zvlášť dôležitý podiel dotknutých hráčov.
- 110 Vnútroštátnemu súdu tiež prináleží, aby v súlade s judikatúrou pripomenutou v bodoch 70 až 73, 93 a 94 tohto rozsudku zohľadnil hospodársky a právny kontext, v ktorom boli pravidlá dotknuté vo veci samej prijaté, ako aj osobitosti futbalu, a aby posúdil, či prijatie týchto pravidiel malo alebo nemalo za cieľ obmedziť prístup klubov k týmto zdrojom, oddeliť alebo opätovne oddeliť trhy podľa štátnych hraníc alebo sťažiť vzájomné prelínanie vnútroštátnych trhov zavedením určitej formy „národnej preferencie“.
- 111 Ak vnútroštátny súd na základe svojho preskúmania dospeje k záveru, že stupeň škodlivosti pravidiel, o ktoré ide vo veci samej, postačuje na konštatovanie, že ich cieľom je obmedziť hospodársku súťaž, a teda že sa na ne vzťahuje zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, nebude musieť skúmať ich skutočné alebo potenciálne následky.
- 112 V opačnom prípade bude musieť tieto následky preskúmať.

d) O možnosti považovať určité konkrétne správanie za konanie, ktoré nepatrí do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ

- 113 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ sa nevyhnutne nevzťahuje na dohodu medzi podnikmi alebo rozhodnutie združenia podnikov, ktoré obmedzuje slobodu konania podnikov, ktoré sú zmluvnými stranami tejto dohody alebo ktoré musia dodržiavať toto rozhodnutie. Preskúmanie hospodárskeho a právneho kontextu, do

ktorého patria niektoré z týchto dohôd a rozhodnutí, totiž môže viesť po prvé ku konštatovaniu, že sú odôvodnené sledovaním jedného alebo viacerých legitímnych cieľov všeobecného záujmu, ktoré samy osebe nie sú protisúťažné, po druhé, že konkrétne prostriedky použité na dosiahnutie týchto cieľov sú na tento účel skutočne nevyhnutné, a po tretie, že aj keby sa zistilo, že tieto prostriedky majú automatický účinok spočívajúci minimálne v potenciálnom obmedzení alebo skreslení hospodárskej súťaže, tento účinok nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné, najmä pokiaľ ide o vylúčenie akejkoľvek hospodárskej súťaže. Táto judikatúra sa môže uplatniť najmä v prípade dohôd alebo rozhodnutí vo forme pravidiel prijatých združením, akým je profesijné združenie alebo športový zväz, s cieľom sledovať určité etické alebo deontologické ciele a všeobecnejšie vytvoriť rámec pre výkon profesijnej činnosti, ak dotknutý zväz preukáže, že vyššie uvedené podmienky sú splnené (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. februára 2002, Wouters a i., C-309/99, EU:C:2002:98, bod 97; z 18. júla 2006, Meca-Medina a Majcen/Komisia, C-519/04 P, EU:C:2006:492, body 42 až 48, ako aj z 28. februára 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, body 93, 96 a 97).

- 114 Konkrétnejšie v oblasti športu Súdny dvor vzhľadom na informácie, ktoré mal k dispozícii, konštatoval, že antidopingová úprava prijatá Medzinárodným olympijským výborom (MOV) nepatrí do pôsobnosti zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, hoci obmedzuje slobodu konania športovcov a má za automatický následok obmedzenie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi nimi tým, že definuje prahovú hodnotu, nad ktorou prítomnosť nandrolonu predstavuje doping, s cieľom zachovať spravodlivý, čestný a objektívny priebeh športových súťaží, zabezpečiť rovnaké príležitosti pre športovcov, chrániť ich zdravie a dodržiavať etické hodnoty, ktoré sú srdcom športu, vrátane zásluh (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2006, Meca-Medina a Majcen/Komisia, C-519/04 P, EU:C:2006:492, body 43 až 55).
- 115 Naopak, judikatúru spomenutú v bode 113 tohto rozsudku nemožno uplatniť v prípade správania, ktorému zďaleka nie je vlastný len „následok“ spočívajúci prinajmenšom v potenciálnom obmedzení hospodárskej súťaže vplyvom obmedzenia slobody konania určitých podnikov, ale vo vzťahu k tejto hospodárskej súťaži vykazuje stupeň škodlivosti, ktorý odôvodňuje konštatovanie, že samotným jeho „cieľom“ je zabrániť, obmedziť alebo skresliť hospodársku súťaž. Preto len v prípade, že sa po preskúmaní správania, o ktoré ide v danej veci, ukáže, že cieľom tohto správania nie je vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, treba následne určiť, či toto správanie môže patriť do pôsobnosti uvedenej judikatúry (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. februára 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, bod 69; zo 4. septembra 2014, API a i., C-184/13 až C-187/13, C-194/13, C-195/13 a C-208/13, EU:C:2014:2147, bod 49, ako aj z 23. novembra 2017, ČEZ Elektro Bãlgaria a FrontEx International, C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890, body 51, 53, 56 a 57).
- 116 Pokiaľ ide o správanie, ktoré má za cieľ vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, výnimka zo zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ sa naň teda môže vzťahovať len na základe článku 101 ods. 3 ZFEÚ a za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky stanovené v tomto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 21).
- 117 V prejednávanej veci teda vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či pravidlá dotknuté vo veci samej spĺňajú podmienky uvedené v bode 113 tohto rozsudku, len ak po preskúmaní týchto pravidiel dospeje k záveru, že ich cieľom nie je obmedzenie hospodárskej súťaže, ale majú takýto následok, pričom musí v tomto kontexte zohľadniť ciele uvádzané najmä športovými

združeniami, o ktoré ide vo veci samej, ktoré spočívajú v zabezpečení rovnakých podmienok formovania družstiev zúčastňujúcich sa futbalových súťaží medzi klubmi, ktoré patria do pôsobnosti týchto združení, a v podpore výchovy mladých profesionálnych futbalistov.

2. O výklade článku 101 ods. 3 ZFEÚ

- 118 Zo samotného znenia článku 101 ods. 3 ZFEÚ vyplýva, že na každú dohodu, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup, ktoré sú v rozpore s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ z dôvodu svojho cieľa alebo protisúťažných následkov, sa môže vzťahovať výnimka, ak spĺňajú všetky podmienky stanovené na tento účel (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. júla 1985, Remia a i./Komisia, 42/84, EU:C:1985:327, bod 38, a z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 230), pričom tieto podmienky sú prísnejšie ako podmienky uvedené v bode 113 tohto rozsudku.
- 119 V súlade s článkom 101 ods. 3 ZFEÚ sa na uplatnenie tejto výnimky v danom prípade vzťahujú štyri kumulatívne podmienky. Po prvé musí byť s dostatočnou mierou pravdepodobnosti preukázané (rozsudok zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 95), že predmetná dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup musí umožniť zvýšenie efektívnosti tým, že prispeje buď k zlepšeniu výroby alebo distribúcie príslušných výrobkov alebo služieb, alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku. Po druhé je v rovnakom rozsahu potrebné preukázať, že spravodlivý podiel na výhodách vyplývajúcich z tohto zvýšenia efektívnosti je vyhradený používateľom. Po tretie predmetná dohoda, rozhodnutie alebo postup nesmie zúčastneným podnikom ukladať obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie takého zvýšenia efektívnosti. Po štvrté táto dohoda, rozhodnutie alebo postup nesmie dať zúčastneným podnikom možnosť vylúčiť akúkoľvek efektívnu hospodársku súťaž v súvislosti s podstatnou časťou dotknutých výrobkov alebo služieb.
- 120 Je na účastníkovi konania, ktorý sa odvoláva na takúto výnimku, aby prostredníctvom presvedčivých tvrdení a dôkazov preukázal, že sú splnené všetky podmienky požadované na uplatnenie výnimky (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. júla 1985, Remia a i./Komisia, 42/84, EU:C:1985:327, bod 45, ako aj zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 82). Ak sú tieto tvrdenia a dôkazy spôsobilé prinútiť druhého účastníka konania, aby ich presvedčivo vyvrátil, je v prípade, že sa mu ich nepodari vyvrátiť, možné dospieť k záveru, že dôkazné bremeno, ktoré znáša účastník konania odvolávajúci sa na článok 101 ods. 3 ZFEÚ, je splnené (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 79, ako aj zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 83).
- 121 Konkrétne, pokiaľ ide o prvú podmienku uvedenú v bode 119 tohto rozsudku, zvýšenie efektívnosti, ktoré musí dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup umožniť, nezodpovedá akejkolvek výhode, ktorú zúčastnené podniky získajú z tejto dohody, rozhodnutia alebo postupu v rámci svojej hospodárskej činnosti, ale len citeľným objektívnym výhodám, ktoré táto dohoda, rozhodnutie alebo postup posudzovaný špecificky umožňuje v jednotlivých dotknutých odvetviach alebo na dotknutých trhoch. Okrem toho na to, aby sa táto prvá podmienka mohla považovať za splnenú, je potrebné preukázať nielen existenciu a rozsah tohto nárastu efektivity, ale aj to, že je spôsobilý kompenzovať nevýhody vyplývajúce z predmetnej dohody, rozhodnutia alebo postupu z hľadiska hospodárskej súťaže (pozri v tomto

zmysle rozsudky z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia, 56/64 a 58/64, EU:C:1966:41, strana 502, a z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, body 232, 234 a 236, a analogicky rozsudok z 27. marca 2012, Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, bod 43).

- 122 Pokiaľ ide o druhú podmienku uvedenú v bode 119 tohto rozsudku, tá zahŕňa preukázanie, že zvýšenie efektívnosti, ktoré musí umožniť predmetná dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup, má priaznivý dopad na všetkých používateľov, či už sú to podnikatelia, medzispotrebiteľia alebo koneční spotrebiteľia, v jednotlivých dotknutých odvetviach alebo na dotknutých trhoch (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. novembra 2006, Asnef-Equifax a Administración del Estado, C-238/05, EU:C:2006:734, bod 70, ako aj z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, body 236 a 242).
- 123 Z toho vyplýva, že v situácii, o akú ide vo veci samej, keď správanie, ktoré je v rozpore s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ, má protisúťažnú povahu z hľadiska cieľa, t. j. vykazuje dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž, a keď je navyše spôsobilé postihnúť rôzne kategórie používateľov alebo spotrebiteľov, treba určiť, či a prípadne v akom rozsahu má toto správanie napriek svojej škodlivosti priaznivý vplyv na každú z týchto kategórií.
- 124 Pokiaľ ide o tretiu podmienku uvedenú v bode 119 tohto rozsudku, ktorá sa týka potreby alebo nevyhnutnosti predmetného správania, táto podmienka zahŕňa posúdenie a porovnanie vplyvu tohto správania a alternatívnych opatrení, ktoré sú skutočne realizovateľné, s cieľom určiť, či nárast efektívnosti očakávaný od tohto správania možno dosiahnuť opatreniami, ktoré menej obmedzujú hospodársku súťaž. Naopak, nemôže viesť k voľbe podľa potreby medzi takýmto správaním a takýmito alternatívnymi opatreniami v prípade, že sa alternatívne opatrenia nezdarujú byť menej obmedzujúce pre hospodársku súťaž.
- 125 Pokiaľ ide o štvrtú podmienku uvedenú v bode 119 tohto rozsudku, overenie dodržania tejto podmienky v danom prípade zahŕňa preskúmanie faktorov kvantitatívnej a kvalitatívnej povahy, ktoré charakterizujú fungovanie hospodárskej súťaže v dotknutých odvetviach alebo na dotknutých trhoch, s cieľom určiť, či predmetná dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup dáva zúčastneným podnikom možnosť vylúčiť akúkoľvek efektívnu hospodársku súťaž v súvislosti s významnou časťou príslušných tovarov alebo služieb. Najmä v prípade rozhodnutia združenia podnikov alebo dohody, ku ktorej podniky spoločne pristúpili, môže veľmi veľký podiel týchto podnikov na trhu predstavovať okrem iných relevantných okolností a v kontexte ich celkovej analýzy ukazovateľ možnosti, ktorú toto rozhodnutie alebo dohoda poskytuje zúčastneným podnikom, a to vzhľadom na jej obsah a cieľ alebo následok vylúčiť akúkoľvek efektívnu hospodársku súťaž, čo je samo osebe dôvodom, ktorý vylučuje uplatnenie výnimky stanovenej v článku 101 ods. 3 ZFEÚ.
- 126 Všeobecnejšie si preskúmanie jednotlivých podmienok uvedených v bode 119 tohto rozsudku môže vyžadovať zohľadnenie charakteristík a osobitostí odvetvia alebo odvetví či trhov, ktorých sa týka príslušná dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup, ak sú tieto charakteristiky a osobitosti rozhodujúce pre výsledok uvedeného preskúmania (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 103, ako aj z 11. septembra 2014, MasterCard a i./Komisia, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 236).
- 127 Okrem toho treba pripomenúť, že nedodržanie jednej zo štyroch podmienok uvedených v bode 119 tohto rozsudku postačuje na vylúčenie uplatnenia výnimky stanovenej v článku 101 ods. 3 ZFEÚ.

- 128 V prejednávanej veci prináleží vnútroštátnemu súdu, aby rozhodol, či pravidlá dotknuté vo veci samej spĺňajú všetky podmienky na to, aby sa na ne mohla vzťahovať výnimka podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ, pričom najprv musí umožniť účastníkom konania uniesť ich dôkazné bremeno, ako je pripomenuté v bode 120 tohto rozsudku.
- 129 Treba však uviesť, že pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok týkajúcu sa citeľných objektívnych výhod, ktoré musí v dotknutom odvetví alebo odvetviach či trhoch umožniť správanie, ktorého cieľom alebo následkom je vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže, pravidlá dotknuté vo veci samej môžu podnecovať profesionálne futbalové kluby k náboru a výchove mladých hráčov, a teda k zintenzívneniu hospodárskej súťaže prostredníctvom ich prípravy. Prináleží však výlučne vnútroštátnemu súdu, aby vzhľadom na konkrétne tvrdenia a dôkazy, ktoré účastníci konania predložili alebo majú predložiť, či už majú ekonomickú, štatistickú alebo inú povahu, rozhodol o tom, či je tento stimul skutočný, aký je rozsah zvýšenia efektívnosti v oblasti výchovy hráčov, ktorý z neho vyplýva, a či toto zvýšenie efektívnosti môže kompenzovať nevýhody, ktoré z týchto pravidiel vyplývajú v oblasti hospodárskej súťaže.
- 130 Pokiaľ ide o druhú podmienku, podľa ktorej musí mať predmetné správanie priaznivý vplyv na používateľov, či už ide o podnikateľov, medzispotrebiteľov alebo konečných spotrebiteľov, v jednotlivých dotknutých odvetviach alebo na dotknutých trhoch, treba zdôrazniť, že v prejednávanej veci sú „používateľmi“ v prvom rade samotné profesionálne futbalové kluby a hráči. Všeobecnejšie k nim treba priradiť konečných „spotrebiteľov“, ktorými sú v hospodárskom zmysle slova diváci alebo televízni diváci. Pokiaľ ide o divákov a televíznych divákov, nemožno *a priori* vylúčiť, že záujem niektorých z nich o súťaže medzi klubmi závisí okrem iného od miesta usadenia klubov, ktoré sa na nich zúčastňujú, a od prítomnosti miestnych hráčov v nasadených družstvách. Vnútroštátnemu súdu teda prináleží, aby vzhľadom na konkrétne tvrdenia a dôkazy, ktoré účastníci konania predložili alebo majú predložiť, rozhodol, či pravidlá, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, majú na trhu, ktorý v prvom rade ovplyvňujú, t. j. na trhu náboru hráčov klubmi, skutočný priaznivý vplyv nielen na hráčov, ale aj na všetky kluby a na divákov a televíznych divákov, alebo či v praxi pôsobia v prospech určitých kategórií klubov, no zároveň v neprospech iných, ako bolo tvrdené na Súdnom dvore.
- 131 Pokiaľ ide o tretiu podmienku, ktorá sa týka toho, či sú pravidlá dotknuté vo veci samej prísne nevyhnutné, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby vzhľadom na konkrétne tvrdenia a dôkazy, ktoré účastníci konania predložili alebo majú predložiť, overil, či by také alternatívne opatrenia, aké boli spomenuté na Súdnom dvore, t. j. uloženie požiadaviek v oblasti výchovy hráčov na účely udelenia licencií profesionálnych futbalovým klubom, zavedenie mechanizmov financovania alebo finančných stimulov najmä pre malé kluby alebo systém priamych kompenzácií nákladov, ktoré znášajú kluby, ktoré vychovávajú hráčov, mohli v súlade s právom Únie (pozri v tejto súvislosti rozsudky z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, body 108 a 109, ako aj zo 16. marca 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, body 41 až 45) predstavovať opatrenia menej obmedzujúce hospodársku súťaž.
- 132 Pokiaľ ide o štvrtú podmienku, ktorá sa týka toho, či pravidlá dotknuté vo veci samej síce obmedzujú hospodársku súťaž, na ktorej sa môžu zúčastňovať profesionálne futbalové kluby prostredníctvom náboru už vychovaných hráčov, ale nevylučujú ju, rozhodujúcim prvkom je úroveň, na akej sú stanovené minimálne podiely „miestnych hráčov“, ktorých je potrebné zapísať na zápasovú súpisku, vo vzťahu k celkovému počtu hráčov na tejto súpiske. Komisia konkrétnejšie uviedla, že v porovnaní s obdobnými pravidlami, o ktorých rozhodovala, sa jej tieto minimálne podiely nejavia ako neprimerané, a to ani s prihliadnutím na skutočnosť, že profesionálne

futbalové kluby v skutočnosti môžu byť nútené alebo môžu chcieť prijať viac „miestnych hráčov“ pre prípad rizík, akými sú úrazy alebo choroby. V konečnom dôsledku však o tejto otázke bude musieť rozhodnúť výlučne vnútroštátny súd.

- 133 Toto porovnanie sa musí vykonať tak, že sa v rámci možnosti porovná situácia vyplývajúca z predmetných obmedzení hospodárskej súťaže so situáciou, ktorá by panovala na dotknutom trhu, keby na ňom nedošlo k vylúčeniu, obmedzeniu alebo skresleniu hospodárskej súťaže v dôsledku týchto obmedzení.
- 134 Naopak, skutočnosť, že pravidlá dotknuté vo veci samej sa uplatňujú na všetky súťaže medzi klubmi, ktoré patria do pôsobnosti UEFA a URBSFA, ako aj na všetky profesionálne futbalové kluby a všetkých hráčov, ktorí sa na nich zúčastňujú, nie je rozhodujúca. Tento prvok je totiž vlastný samotnej existencii zväzov, ktoré majú v určitej geografickej oblasti regulačnú právomoc, ktorú musia dodržiavať všetky ich členské podniky, ako aj všetky pridružené osoby.
- 135 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na otázky položené vnútroštátnym súdom v rozsahu, v akom sa týkajú článku 101 ZFEÚ, odpovedať takto:

- Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni pravidlám, ktoré prijal zväz zodpovedný za organizovanie futbalových súťaží na európskej úrovni a vykonáva ich tento zväz, ako aj národné futbalové zväzy, ktoré sú jeho členmi, pričom tieto pravidlá stanovujú, že každý klub zúčastňujúci sa na uvedených súťažiach musí zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisť minimálny počet hráčov vychovaných týmto klubom alebo v územnej pôsobnosti národného zväzu, ktorého je tento klub členom, a rovnako bráni pravidlám, ktoré prijal zväz zodpovedný za organizovanie futbalových súťaží na vnútroštátnej úrovni a ktoré stanovujú, že každý klub zúčastňujúci sa na uvedených súťažiach musí zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisť minimálny počet hráčov vychovaných v územnej pôsobnosti tohto zväzu, ak sa na jednej strane preukáže, že tieto rozhodnutia združení podnikov sú spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, a na druhej strane, že majú za cieľ alebo za následok obmedziť hospodársku súťaž medzi profesionálnymi futbalovými klubmi, pokiaľ sa v druhom z týchto prípadov pomocou presvedčivých tvrdení a dôkazov nepreukáže, že sú odôvodnené sledovaním jedného alebo viacerých legitímnych cieľov a prísne nevyhnutné na tento účel.
- Článok 101 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje, aby sa na také rozhodnutia združení podnikov, pokiaľ sa ukáže, že sú v rozpore s odsekom 1 tohto článku, vzťahovala výnimka z uplatňovania uvedeného odseku, len ak sa pomocou presvedčivých tvrdení a dôkazov preukáže, že sú splnené všetky podmienky požadované na tento účel.

C. O prejudiciálnych otázkach v rozsahu, v akom sa týkajú článku 45 ZFEÚ

1. O existencii nepriamej diskriminácie alebo prekážky voľného pohybu pracovníkov

- 136 V prvom rade treba poukázať na to, že článok 45 ZFEÚ, ktorý má priamy účinok, bráni každému opatreniu, či už je založené na štátnej príslušnosti alebo sa uplatňuje nezávisle od nej, ktoré je spôsobilé znevýhodniť štátnych príslušníkov Únie, ktorí chcú vykonávať hospodársku činnosť na území iného členského štátu, než je ich členský štát pôvodu, tým, že im bráni opustiť štát pôvodu

alebo ich od toho odrádza (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, body 93 až 96, ako aj zo 16. marca 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, body 33 a 34).

- 137 Ako uvádza vnútroštátny súd, v prejednávanej veci vyplýva zo samotného znenia a systematiky týchto pravidiel, že také pravidlá, aké prijala URBSFA, sú na prvý pohľad spôsobilé znevýhodniť futbalových hráčov, ktorí chcú vykonávať hospodársku činnosť na území členského štátu, konkrétne Belgicka, ktorý nie je ich štátom pôvodu, a ktorí nespĺňajú podmienky požadované týmito pravidlami. Tieto pravidlá totiž síce nie sú priamo založené na kritériu štátnej príslušnosti alebo bydliska, napriek tomu však vychádzajú z výslovne „národnej“ väzby, a to v dvoch ohľadoch, ako zdôraznila najmä Komisia. Na jednej strane definujú „miestnych hráčov“ ako hráčov, ktorí boli vychovaní „belgickým“ klubom. Na druhej strane stanovujú, že profesionálne futbalové kluby, ktoré sa chcú zúčastňovať na futbalových súťažiach medzi klubmi v pôsobnosti URBSFA, musia zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisku minimálny počet hráčov, ktorí spĺňajú podmienky požadované na túto kvalifikáciu.
- 138 Uvedené pravidlá tak obmedzujú možnosť hráčov, ktorí sa nemôžu odvolávať na takú „národnú“ väzbu, byť zapísaní do zoznamu hráčov takých klubov a zaradení na zápasovú súpisku, a teda byť nasadení týmito klubmi. Ako bolo zdôraznené v bode 60 tohto rozsudku, skutočnosť, že týmto je dotknutá účasť hráčov v družstvách, a nie formálne možnosť zamestnávať takých hráčov, je nepodstatná, lebo účasť na zápasoch a súťažiach je hlavným cieľom činnosti týchto hráčov.
- 139 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 43 a 44 svojich návrhov, v tomto zmysle sú pravidlá dotknuté vo veci samej spôsobilé vyvolať nepriamu diskrimináciu hráčov pochádzajúcich z iného členského štátu, keďže hrozí, že budú pôsobiť predovšetkým v ich neprospech.
- 140 Z toho vyplýva, že uvedené pravidlá na prvý pohľad zasahujú do voľného pohybu pracovníkov s výhradou overení, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd.

2. O existencii prípadného odôvodnenia

- 141 Opatrenia neštátneho pôvodu môžu byť prípustné, aj keď bránia voľnému pohybu zakotvenému v Zmluve o FEÚ, ak sa po prvé preukáže, že ich prijatie sleduje legitímny cieľ verejného záujmu zlučiteľný s touto Zmluvou, ktorý má teda inú než čisto hospodársku povahu, a po druhé, že sú v súlade so zásadou proporcionality, čo znamená, že sú spôsobilé zaručiť dosiahnutie tohto cieľa a nejdú nad rámec toho, čo je na jeho dosiahnutie nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 104, ako aj z 13. júna 2019, *TopFit a Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, bod 48). Pokiaľ ide konkrétnejšie o podmienku týkajúcu sa vhodnosti takých opatrení, treba pripomenúť, že ich možno považovať za vhodné na zabezpečenie dosiahnutia sledovaného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedajú úsiliu dosiahnuť ho konzistentne a systematicky [pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. septembra 2009, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional a Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, bod 61, ako aj zo 6. októbra 2020, *Komisia/Maďarsko (Vysokoškolská výučba)*, C-66/18, EU:C:2020:792, bod 178].
- 142 Rovnako ako v prípade opatrení štátneho pôvodu prináleží autorovi predmetných opatrení neštátneho pôvodu, aby preukázal, že tieto dve kumulatívne podmienky sú splnené [pozri analogicky rozsudky z 21. januára 2016, *Komisia/Cyprus*, C-515/14, EU:C:2016:30, bod 54, a z 18. júna 2020, *Komisia/Maďarsko (Transparentnosť združení)*, C-78/18, EU:C:2020:476, bod 77].

- 143 V prejednávanej veci teda prináleží vnútroštátnemu súdu, aby rozhodol, či pravidlá URBSFA, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, spĺňajú uvedené podmienky, a to vzhľadom na tvrdenia a dôkazy predložené účastníkmi konania.
- 144 Treba však po prvé pripomenúť, že vzhľadom na spoločenskú a výchovnú funkciu športu, ktorú uznáva článok 165 ZFEÚ, ako aj všeobecnejšie na značný význam športu v Únii, ktorý Súdny dvor mnohokrát zdôraznil, cieľ spočívajúci v podnecovaní k náboru a výchove mladých profesionálnych futbalových hráčov predstavuje legitímny cieľ všeobecného záujmu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106, a zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 39).
- 145 Pokiaľ ide po druhé o to, či sú také pravidlá, aké sú predmetom sporu vo veci samej, vhodné na dosiahnutie spomenutého cieľa, treba v prvom rade zdôrazniť, že tento cieľ v určitých prípadoch a za určitých podmienok môže odôvodniť opatrenia, ktoré síce nie sú navrhnuté tak, aby s určitosťou a vopred kvantifikovateľným spôsobom zaručovali nárast alebo zintenzívnenie náboru a výchovy mladých hráčov, môžu však v tomto smere vytvárať skutočné a významné stimuly (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 108 a 109, ako aj zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, body 41 až 45).
- 146 Ďalej treba poukázať na to, že keďže také pravidlá, akými sú pravidlá URBSFA, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, stanovujú, že profesionálne futbalové kluby, ktoré sa chcú zúčastňovať na futbalových súťažiach medzi klubmi v pôsobnosti tohto združenia, musia zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisiku minimálny počet mladých hráčov vychovaných ktorýmkoľvek klubom, ktorý je členom združenia, ich schopnosť zaručiť dosiahnutie cieľa spočívajúceho v podnecovaní k náboru a príprave mladých hráčov na miestnej úrovni musí overiť vnútroštátny súd vzhľadom na všetky relevantné skutočnosti.
- 147 V tejto súvislosti musí vnútroštátny súd zohľadniť najmä to, že uvedené pravidlá v dôsledku toho, že stavajú do rovnakej pozície všetkých mladých hráčov, ktorých vychoval ktorýkoľvek členský klub príslušného národného futbalového zväzu, nemusia niektoré z týchto klubov, najmä tie, ktoré majú významné finančné zdroje, skutočne a významne podnecovať k tomu, aby prijímali mladých hráčov a sami ich vychovali. Naopak, takáto politika náboru a prípravy hráčov, ktorej nákladnú, zdĺhavú a náhodnú povahu pre dotknutý klub už Súdny dvor zdôraznil (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 42), je postavená na rovnakú úroveň ako nábory mladých hráčov, ktorí sú už vychovaní ktorýmkoľvek iným klubom, ktorý je rovnako členom tohto združenia, bez ohľadu na umiestnenie tohto iného klubu v územnej pôsobnosti združenia. Práve investovanie do prípravy mladých hráčov na miestnej úrovni, najmä zo strany malých klubov, prípadne v spolupráci s inými klubmi v tom istom regióne, ktorá môže mať aj cezhraničný rozmer, však prispieva k plneniu spoločenskej a výchovnej funkcie športu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. marca 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 44).
- 148 Po tretie treba preskúmať, ako vyplýva z bodov 131 a 132 tohto rozsudku, nevyhnutnosť a primeranosť pravidiel dotknutých vo veci samej, najmä minimálneho počtu „miestnych hráčov“, ktorí musia byť podľa týchto pravidiel zapísaní do zoznamu hráčov klubu a zaradení na zápasovú súpisiku, v porovnaní s celkovým počtom hráčov, ktorí musia byť zapísaní do zoznamu a zaradení na súpisiku.

- 149 Vnútroštátny súd musí dôkladne a celkovo preskúmať všetky skutočnosti uvedené v predchádzajúcich bodoch tohto rozsudku a prípadne aj ďalšie skutočnosti, ktoré bude vzhľadom na tento rozsudok považovať za relevantné, a to z hľadiska tvrdení a dôkazov, ktoré predložili alebo majú predložiť účastníci konania vo veci samej.
- 150 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na otázky položené vnútroštátnym súdom v rozsahu, v akom sa týkajú článku 45 ZFEÚ, odpovedať tak, že tento článok sa má vykladať v tom zmysle, že bráni pravidlám, ktoré prijal zväz zodpovedný za organizovanie futbalových súťaží na vnútroštátnej úrovni a ktoré stanovujú, že každý klub zúčastňujúci sa na uvedených súťažiach musí zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisť minimálny počet hráčov vychovaných v územnej pôsobnosti tohto zväzu, pokiaľ sa nepreukáže, že tieto pravidlá sú spôsobilé konzistentne a systematicky zaručiť dosiahnutie cieľa spočívajúceho v podnecovaní k náboru a výchove mladých profesionálnych futbalových hráčov na miestnej úrovni a že nejdú nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné.

V. O trovách

- 151 Vzhľadom na to, že konanie na Súdnom dvore má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní na vnútroštátnom súde, o trovách konania rozhodne vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni pravidlám, ktoré prijal zväz zodpovedný za organizovanie futbalových súťaží na európskej úrovni a vykonáva ich tento zväz, ako aj národné futbalové zväzy, ktoré sú jeho členmi, pričom tieto pravidlá stanovujú, že každý klub zúčastňujúci sa na uvedených súťažiach musí zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisť minimálny počet hráčov vychovaných týmto klubom alebo v územnej pôsobnosti národného zväzu, ktorého je tento klub členom, a rovnako bráni pravidlám, ktoré prijal zväz zodpovedný za organizovanie futbalových súťaží na vnútroštátnej úrovni a ktoré stanovujú, že každý klub zúčastňujúci sa na uvedených súťažiach musí zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisť minimálny počet hráčov vychovaných v územnej pôsobnosti tohto zväzu, ak sa na jednej strane preukáže, že tieto rozhodnutia združení podnikov sú spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, a na druhej strane, že majú za cieľ alebo za následok obmedziť hospodársku súťaž medzi profesionálnymi futbalovými klubmi, pokiaľ sa v druhom z týchto prípadov pomocou presvedčivých tvrdení a dôkazov nepreukáže, že sú odôvodnené sledovaním jedného alebo viacerých legitímnych cieľov a prísne nevyhnutné na tento účel.**
- Článok 101 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje, aby sa na také rozhodnutia združení podnikov, pokiaľ sa ukáže, že sú v rozpore s odsekom 1 tohto článku, vzťahovala výnimka z uplatňovania uvedeného odseku, len ak sa pomocou presvedčivých tvrdení a dôkazov preukáže, že sú splnené všetky podmienky požadované na tento účel.**

- 3. Článok 45 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni pravidlám, ktoré prijal zväz zodpovedný za organizovanie futbalových súťaží na vnútroštátnej úrovni a ktoré stanovujú, že každý klub zúčastňujúci sa na uvedených súťažiach musí zapísať do zoznamu svojich hráčov a zaradiť na zápasovú súpisť minimálny počet hráčov vychovaných v územnej pôsobnosti tohto zväzu, pokiaľ sa nepreukáže, že tieto pravidlá sú spôsobilé konzistentne a systematicky zaručiť dosiahnutie cieľa spočívajúceho v podnecovaní k náboru a výchove mladých profesionálnych futbalových hráčov na miestnej úrovni a že nejdú nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné.**

Podpisy